

Møteinkalling

Utval: **Folgefonna nasjonalparkstyre**

Møtestad: Rådhuset i Odda, formannskapssalen

Dato: 09.09.2016

Tidspunkt: 10.00 – 14.30

Eventuelt forfall må meldast snarast på tlf. 40904341. Vararepresentantar møter etter nærmere beskjed.

Saksliste

Utvalgs- saksnr	Innhold	Lukket	Arkiv- saksnr
ST 15/16	Godkjenning av innkalling og dagsorden		
ST 16/16	Underskrift av protokoll frå førre møte		
ST 17/16	Framlegg - Buer landskapsvernområde - Sette opp enkel bru ved Buerstølen - Odda	2016/9844	
ST 18/16	Møtegodtgjersle for Folgefonna nasjonalparkstyre - Folgefonna Nasjonalparkstyre 2016	2016/2843	
ST 19/16	Framlegg - Fagleg rådgjevande utval - Folgefonna Nasjonalparkstyre 2016	2016/2843	
ST 20/16	Framlegg - Folgefonna Nasjonalpark - Hattebergsdalen Landskapsvernområder - Kvinnherad - Gnr 87 bnr 1 mfl - Vannledning - grøftearbeider	2016/9498	
ST 21/16	Framlegg - Buer landskapsvernområde - Tilskudd til uttak av gran - Bjørn Buer	2016/5142	
DS 15/16	Løyve - Folgefonna Nasjonalpark - Odda - Landingsløyve for Vardeprosjekt - Tokheimsnuten	2016/7215	
DS 16/16	Løyve - Folgefonna Nasjonalpark - Etne - Bruk av helikopter for transport av felt hjort i Sandvikedalen / Mosdalen og Hjortedalen for 2016	2016/6701	
DS 17/16	Løyve - Motorferdsel med helikopter i Folgefonna nasjonalpark - Sandvinsstølane Vierdal - Odda	2016/7897	
DS 18/16	Folgefonna Nasjonalpark - Odda - Landingsløyve for Vardeprosjekt - Tokheimsnuten	2016/7215	
RS 1/16	Sperredam ved Blåvatn ST 14/16	2016/9961	

ST 15/16 Godkjenning av innkalling og dagsorden

ST 16/16 Underskrift av protokoll frå førre møte

DS 15/16 Løyve - Folgefonna Nasjonalpark - Odda - Landingsløyve for
Vardeprosjekt - Tokheimsnuten

DS 16/16 Løyve - Folgefonna Nasjonalpark - Etne - Bruk av helikopter for
transport av felt hjort i Sandvikedalen / Mosdalen og Hjortedalen for 2016

DS 17/16 Løyve - Motorferdsel med helikopter i Folgefonna nasjonalpark -
Sandvinsstølane Vierdal - Odda

DS 18/16 Folgefonna Nasjonalpark - Odda - Landingsløyve for Vardeprosjekt -
Tokheimsnuten

Arkivsaksnr: 2016/9844-0

Sakshandsamar: Astrid Bakke Haavik

Dato: 25.08.2016

Utval	Utvalssak	Møtedato
Folgefonna nasjonalparkstyre	17/16	09.09.2016

Framlegg - Buer landskapsvernområde - Sette opp enkel bru ved Buerstølen - Odda

Forvalters tilrådning

Tilråding

Bjørn Buer får med heimel i verneforskrifta for Buer landskapsvernområde § 3, 1.3 f) løyve til å bygge ei bru ved Buervatnet i Buer landskapsvernområde i Odda kommune. Det vert også gitt løyve til naudsynt motorferdsel i samband med tiltaket med heimel i verneforskrifta § 3, 5.2 b) Løyvet er gitt med vilkår:

- Materialval, utforming og plassering av brua skal vere i tråd med søknaden.
- Det er tillate med inntil to hiv med helikopter for å frakte utstyr og material fram til elva.
- Løyve til helikopter gjeld i tidsrommet d.d. til 31.12.2016
- Transporten skal om mogleg skje utanom helg og heilagdagar
- Løyvet gjeld ikkje persontransport
- Før transport skal Statens Naturoppsyn ved Olaf Bratland varslast, anten på e-post olaf.bratland@miljodir.no eller på telefon **970 23 013**
- Det skal førast køyrebok årleg som viser dato, kørerute og føremål med turane. Kvar enkelt tur skal førast i køyreboka før transporten begynner
- Køyreboka skal følgje med under transporten
- Køyrebok for sesongen skal sendast til Folgefonna nasjonalparkstyre innan 31.desember. Merk med referanse: 2016/9844. Send gjerne på e-post til: fmhopostmottak@fylkesmannen.no

Om søknaden

Bjørn Buer søker om å setje opp ei bru over elva som renn frå Botnen og ned i Buervatnet. Grunngjevinga for å setje opp ei bru er å få storfe og sau på beite til å bruke området på andre sida av elva og lette tilkomsten til dei beste beitene.

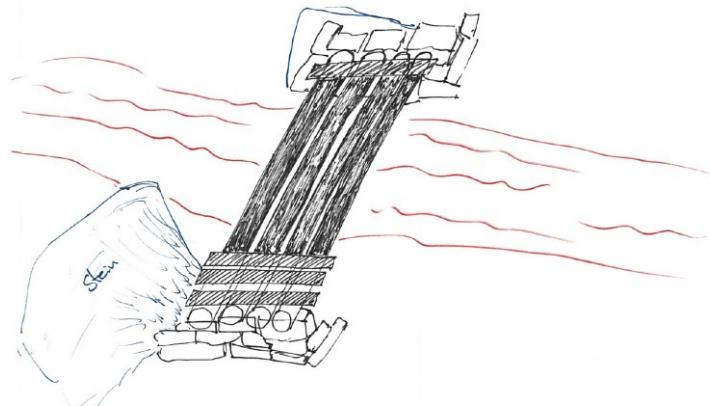
Det er ofte høg vassføring i elva der bruhaugen er tenkt og det er farleg også for folk å ta seg over.

Det er tenkt ei bru på 6,5 meter lang og breidde på 1,2 meter. Bruhaugen er tenkt murt opp med litt stein mot brukar på begge sider, slik at ho ligg støtt. Det skal vere kapasitet til å ta unna flaumvatn under bruhaugen. Det er fundament frå ei gamal bru som truleg raste ned for 50 - 60 år sidan på same plassen.

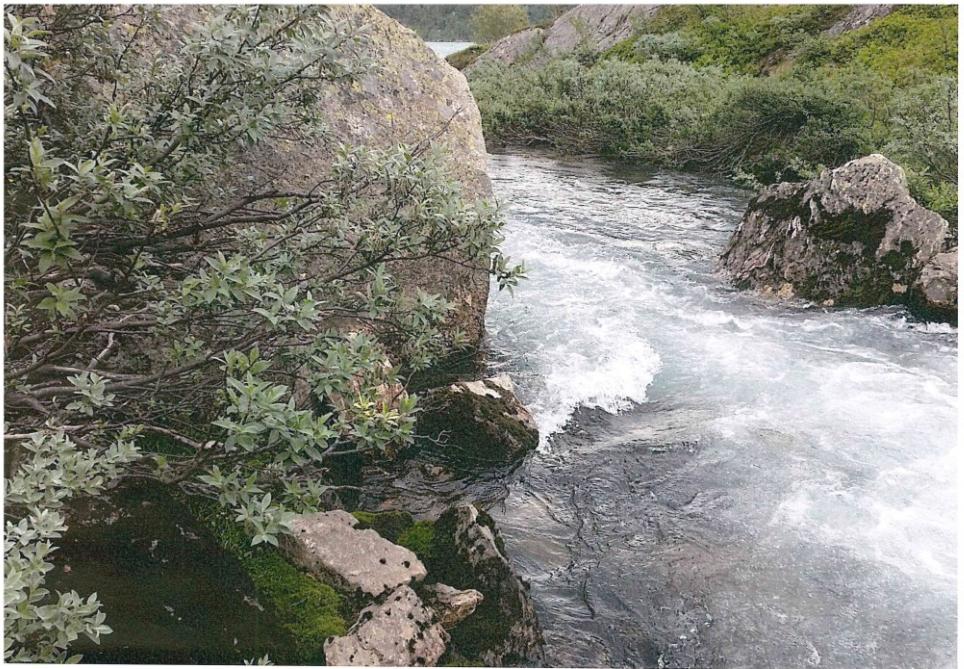
Det er også søkt om to hiv med helikopter for å frakte material til bruhaugen opp til der ho skal byggast.

Bilete over: Raud ring markerer kor bruhaugen er tenkt plassert.

Bilete over: Tenkt utforming på bruhaugen

Bilete over: Dei to store steinane som er støtte for bruа. Nede til venstre er restane etter eitt av dei gamle brukara.

Naturmangfaldlova og verneforskrift

Vernereglane for Buer landskapsvernområde finn vi i forskrifta frå 2005. Føremålet med vern av dette området er å ta vare på eit eigenarta og vakkert naturområde og sikre geologisk og biologisk mangfald, verdfull vassdragsnatur og verdfulle kulturlandskap. Føremålet med vern er også at ålmenta skal ha høve til å oppleve naturen i området gjennom tradisjonelt og enkelt friluftsliv utan særleg teknisk tilrettelegging.

Det er eit generelt forbod mot alle inngrep som vesentleg kan endre landskapet sin art eller karakter. I § 3 1.3 f) er det opna for at forvaltingsstyretemakta kan gje løyve til:
«Bygging av bruer og klopper som er nødvendige i samband med beitebruk og friluftsliv».

Etter naturmangfaldlova § 7 skal prinsippa i §§ 8-12 leggjast til grunn ved utøving av offentleg mynde, og det skal komme fram av vedtaket korleis prinsippa er vurderte og lagt vekt på i saka.

Vurdering av saka

Området rundt Buervatnet ligg 800 moh sør for Buer i Odda kommune. Vegetasjonen her er dominert av bjørkeskog, vierkraft og opne gras- og lyngmarker og har nok vore vesentleg opnare då beitetrykket var større.

Elva det gjeld renn frå Botnavatnet ned til Buervatnet og er om lag 400 meter long. Brua er planlagd heilt i nedre del av elva. Ho skal murast opp så flaumvatn kan renne under og bruа vert om lag 6,5 meter lang.

I forvaltingsplanen for Buer frå 2009 er eitt av måla at landbruksdrifta skal kunne halde fram og utvikle seg utan nye, større tekniske inngrep i landskapet. Det er også ønskjeleg frå vår side å halde beitetrykket oppe. Dette er eit tiltak som det er opning for å gje løyve til i verneforskrifta i samband med jordbruk og friluftsliv. Slik tiltaket er planlagd vil det kunne gavne både jordbruk og friluftsliv.

Naturbase og Artskart er sjekka 2. august 2016 og det er ikkje funne artar eller naturtyper som vil ta vesentleg skade av inngrepet. Elles vurderer forvaltar saka til å vere godt opplyst og at føre-var-prinsippet ikkje kjem til nytte i denne saka.
Ein skal vurdere tiltak opp mot samla belasting i området jf. § 10. Det er lite andre liknande inngrep i denne delen av Buer landskapsvernombordet. Både mengda inngrep og utforminga av dei vil ha avgjerande vekt på kor stor samla belasting på landskapet og naturverdiane vil vere. Dette er i første rekke snakk om eit lite inngrep som skal lette tilhøva for dyr på beite. Brua vil også vere for kanaliserande for ferdsel over til andre sida av elva, sidan det er vanskeleg å krysse elva. Det er svært få besøkjande i dette området i forhold til på strekket frå Buer opp til Buerbreen og det toler meir ferdsel utan at villmarkskjensla forsvinn. Forvaltaren meiner tiltaket ikkje vil auke samla belasting i området så mykje at verneverdiane vert skadelidande.

Forvaltaren har vurdert § 11 om kostnad ved miljøforringing, men finn ikkje denne relevant for saka. Jf. § 12 i naturmangfaldlova skal ein vurdere driftsmetode, teknikk og lokalisering som er mest skånsam for naturmiljøet. Brua er tenkt å vere ei trebru, murt opp på brukar av stadeigen stein, noko forvaltar meiner vil vere det beste alternativet. Å bygge ei bru her vil etter forvaltar sin mening ikkje komme i konflikt med verneverdiane i Buer landskapsvernombordet eller forringe landskapet sin karakter. Det er knytt meir positive verknader til tiltaket ved at beite vert utnytta og det kjem eit godt alternativ for turfolk som vil krysse elva. Tilrådinga til styret er difor at Bjørn Buer får løyve til å bygge bru etter visse vilkår.

Arkivsaksnr: 2016/2843-0

Sakshandsamar: Astrid Bakke Haavik

Dato: 25.08.2016

Utval	Utvalssak	Møtedato
Folgefonna nasjonalparkstyre	18/16	09.09.2016

Møtegodtgjersle for Folgefonna nasjonalparkstyre - Folgefonna Nasjonalparkstyre 2016

Forvalters tilrådning

Folgefonna nasjonalparkstyre følgjer instruks for styrehonorar frå Miljødirektoratet. Kvart enkelt medlem får tilgong til elektronisk skjema.

Vedlagt

- Instruks for styrehonorar for 2016.
- Lenke til sjølvbetjeningsportal for mottakarar av honorar:
<http://dfo.no/Kundesider/Lonnstjenester/Selvbetjening/Selvbetjeningsportal/>

Retningslinjer for møtegodtgjøring i verneområde- og nasjonalparkstyrer

Det tas utgangspunkt i Statens personalhåndbok (kap. 10.14.2, gjeldende fra 1. januar 2013). Utgangspunktet er at møter kan godtgjøres med **inntil 6 timer pr møtedag** (faktisk medgått tid), og godtgjøring for møteforberedelser (vurderes ut i fra saksmengde – men maksimum møtets lengde). Begrensingen på 6 timer er ikke absolutt etter de nye retningslinjene. Reisetid inngår ikke i beregnet møtetid.

Det beregnes kostgodtgjørelse, etter statens satser. Her inngår også reisetid. Men husk fratrekk ved servering av måltider (frokost, lunsj og/eller middag).

Møtegodtgjøring:

Alle deltagere i styremøtene har rett på møtegodtgjøring.

De tidligere sentralt fastsatte satsene for utvalgsgodtgjøring er opphevet og erstattet av følgende veiledede satser for utvalgsgodtgjøring fra 1. januar 2016:

Leder: kr 567,- pr. time

Øvrige medlemmer: kr 429,- pr. time

Selvstendig næringsdrivende, kan ha krav på egen sats. Dette forutsetter at hovedbeskjeftegelsen er som selvstendig næringsdrivende, med eget organisasjonsnummer. Forutsetter også at de i vesentlig utstrekning har utgifter til f.eks eget kontor, behov for ekstrahjelp/ avløser / vikar mv.

Følgende satser gjelder:

Arbeid i møter: kr 1182,- pr time

Møteforberedelser kr 429,- pr time

Dersom timesatsen for selvstendige næringsdrivende benyttes ved deltagelse i møter, skal det ikke utbetales erstatning for tapt arbeidsfortjeneste i tillegg.

Erstatning for tapt arbeidsfortjenesete

Dette kan utbetales i tillegg til ordinær møtegodtgjøring.

- 1) Dersom møtedeltager gjør krav på erstatning for tapt arbeidsinntekt, kan dette utbetales direkte til møtedeltager i henhold til gjeldende satser. Dokumentert tap forutsetter at arbeidsgiver framviser en bekreftelse på at møtedeltageren ikke har permisjon med lønn for å delta i det aktuelle møtet.
 - Dokumentert tap – inntil kr 1886,- pr dag
 - Sannsynliggjort tap – inntil kr 758,- pr dag
- 2) Eller dersom virksomheten der møtedeltageren er ansatt framsetter faktureringskrav, kan tapte inntekter dekkes av oppdragsgiver. Det er fastsatt en veiledede sats på kr 1 130,- pr time +mva.

Når skal det utbetales møtegodtgjøring

- Ved alle ordinære møter i nasjonalpark- og verneområdestyrer (i hht antall timer brukt til møte og forberedelse)
- Ved deltagelse i kompetansedager for styret og befaringer for hele styret (leder skal ha ordinær møtegodtgjøring som for øvrige styremedlemmer med mindre han/hun leder eller har ansvaret for hele eller deler av dette)
- Dersom leder eller andre møter i andre sammenhenger i forbindelse med rollen som styremedlem/ styreleder, og dette er avtalt på forhånd kan det utbetales godtgjøring i hht ordinære satser.
- Deltagelse på nasjonalparkkonferanse (andre tilsvarende seminar/ konferanser) – her kan det utbetales erstatning for tapt arbeidsfortjeneste, men ikke møtegodtgjøring
- Deltagelse på studieturer etc. – her utbetales det ikke møtegodtgjøring, med mindre det legges inn et styremøte som del av studieturen. Krav om tapt arbeidsfortjeneste kan utbetales. Dette bør avtales på forhånd.
- Deltagelse på møter med departement/direktorat i forbindelse forvaltningsordningen – her kan det kreves møtegodtgjøring og eventuelt tapt arbeidsfortjeneste
- Deltagelse ved tilsettingsprosesser etc – kan det kreves møtegodtgjøring og evt tapt arbeidsfortjeneste
- Dersom leder/styremedlem(mer) deltar på befaring i konkrete saker (utenom styremøter / kompetansedager) – kan det kreves tapt arbeidsfortjeneste, dette bør avklares på forhånd.

Arkivsaksnr: 2016/2843-0

Sakshandsamar: Astrid Bakke Haavik

Dato: 25.08.2016

Utval	Utvalssak	Møtedato
Folgefonna nasjonalparkstyre	19/16	09.09.2016

Framlegg - Fagleg rådgjevande utval - Folgefonna Nasjonalparkstyre 2016

Tilråding frå forvaltaren

Medlemmer for fagleg rådgjevande utval vert peikt ut hausten 2016 og første møte vert fastsett.

Bakgrunn

I vedtekten til Folgefonna nasjonalparkstyre er det krav om å ha eit fagleg rådgjevande utval som skal møtast minst ein gong per år til eit dialogmøte. Utvalet skal bestå av representantar for dei ulike interessene i verneområda, som blant anna grunneigarar, friluftsråd, næringsliv, natur- og miljøorganisasjonar og liknande.

Forslag til utforming

- Ein grunneigarrepresentant frå kvar kommune
- Ein frå DNT (anten frå eit lokallag eller ein frå fylkeslaget)
- Ein frå Naturvernforbundet (Lokallag eller fylkeslag)
- Ein frå reiselivsorganisasjonar
- Ein frå kraftselskapa, eller ein annan næringsrepresentant
- Medlem frå fylkeslaga til bondeorganisasjonane

Dette vil gje oss 10-12 medlemmar i utvalet.

Medlemmane skal vere frå private eller frivillige organisasjonar. Offentlege kontaktpersonar skal sitje i administrativt kontaktutval. Medlemmar i utvalet får dekka reise, men ikkje møtegodtgjersle. Forvaltar er sekretær for utvalet.

Nasjonalparkstyret kan vere representert ved møte, anten alle eller berre ved leiar.

Arkivsaksnr: 2016/9498-0

Sakshandsamar: Astrid Bakke Haavik

Dato: 26.08.2016

Utval	Utvalssak	Møtedato
Folgefonna nasjonalparkstyre	20/16	09.09.2016

**Framlegg - Folgefonna Nasjonalpark - Hattebergsdalen
Landskapsvernområder - Kvinnherad - Gnr 87 bnr 1 mfl - Vannledning
- grøftearbeider**

Tilråding frå forvaltar

Kvinnherad kommune får løyve til å legge ny vassleidning i Hattebergsdalen landskapsvernområde. Leidninga følgjer trasé vist i kart. Heimel er gitt i verneforskrifta for Hattebergsdalen landskapsvernområde og naturmangfaldlova § 48, med visse vilkår lista under.

- Grøft og vassledning må leggjast som skissert i søknad og skriv frå Norconsult
- Om det oppstår endringar, som fører til at traseen må endrast eller liknande må nasjonalparkstyret kontaktast slik at skadane på naturen kan minimerast
- All vegetasjon skal om mogleg bevarast og tilbakeførast
- Topplag med torv må takast av og leggjast til side på geoduk eller liknande slik at revegetering på traseen går raskt. Det er særleg viktig at all toppjord som vert grave opp i den registrerte naturtypelokaliteten vert handtert på varsam måte og at ein sørger for at torva ikkje tørkar ut eller dør på anna vis før han vert lagt tilbake. Mellomlagring av denne torva må skje utanfor naturtypelokaliteten
- All køyring i terrenget må minimerast. Om det vert behov for slik køyring må det leggast duk og massar for å hindre skade og samanpressing av vekstlaget
- Heile traseen må fotograferast før tiltaket startar og søkjast tilbakeført i størst mogleg grad
- Statens naturoppsyn ved Olaf Bratland varslast ved oppstart
- Statens naturoppsyn og nasjonalparkstyret ved forvaltar skal delta på sluttsynfaring med tiltakshavar

Om søknaden

Rosendal og Omland vassverk (ROV) og Kvinnherad kommune planlegg å legge ny vassleidning som erstatning for eksisterande leidning. Strekninga er frå Baroniet i Rosendal til gamle inntaket i Hattebergselva.

Det er om lag 2 265 meter gammal leidning som skal skiftast ut. Eksisterande leidning stettar ikkje dagens krav når det gjeld trykkklasse eller teknisk utføring. Dette fører til hyppige brot på leidningen og svikt i vassforsyninga til rundt 3000 menneske på strekninga Årsnes-Omvikdalen.

Utskifting av leidninga inngår i kommunedelplanen for Kvinnherad kommune.

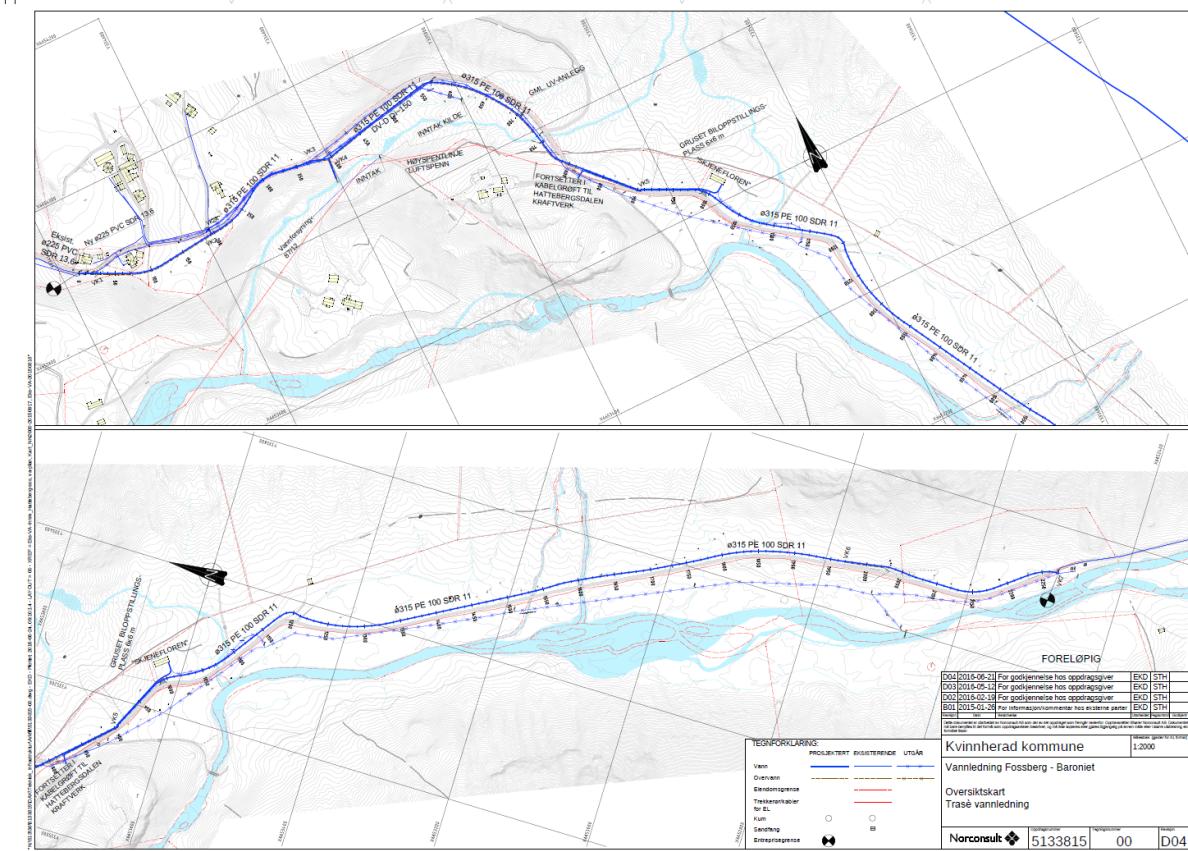
Frå Fossberg og inn i Hattebergsdalen er det vurdert tre alternative trasear.

- Følgje traseen til eksisterande leidning, på sørvestsida av vegen
- Nedgrave i vegbana
- På nordaustsida av vegen i trasé parallelt med vegen

For detaljert skildring av dei ulike alternativa må de sjå på vedlagte søknad og notat.

I konklusjonen til Norconsult peikar alternativ tre seg ut som det mest fornuftige valet, både med tanke på økonomi og omsyn til natur og miljø.

Kvinnherad kommune søker om dispensasjon frå verneforskrifta til å legge ny vassleidning i Hattebergsdalen landskapsvernområde. I tillegg søker dei om dispensasjon til all naudsynt motorferdsle som er utanfor veg. Det er også ønskje om å legge til rette for to biloppstillingsplassar ved skjenefloren til Baroniet, ved å gruse dei opp.

Kart som syner heile traseen for vassleidninga i alternativ C.

Lovheimel og tilhøve til forvaltingsplan

Føremålet med Hattebergsdalen landskapsvernombordet er på ta vare på eit eigenartat naturområde med store opplevingskvalitetar knytte til heilskapen og variasjonen i naturen frå dalføret og opp mot høgfjellet.

Etter § 3 i verneforskrifta skal området vernast mot alle inngrep som vesentleg kan endre eller verke inn på landskapet sin art eller karakter. Difor er det eit generelt forbod mot inngrep som til dømes «... framføring av leidningar i lufta og i jorda...». I punkt 1.2 a) er det gjort eit unntak frå dette forbodet for å kunne drive vedlikehald av bygningar og andre eksisterande innretningar, men «...Vedlikehaldet omfattar ikkje ombygging eller utbygging.».

I punkt 1.2 b) er det gitt eit unntak frå forbodet til:

1. *Drift og vedlikehald av eksisterande energi- og kraftanlegg. Bruk av motorisert transport må skje i samsvar med lov om motorferdsel § 4 e.*
2. *Nødvendig istandsetting ved akutt utfall. Ved bruk av motorisert transport skal det i ettertid sendast melding til forvalningsstyresmakta.*
3. *Oppgradering/fornyning av kraftanlegg og kraftlinjer for heving av spenningsnivå og auking av linetverrsnitt når dette ikkje fører til vesentlige fysiske endringar i forhold til verneformålet.*

Til slutt er det i § 3, punkt 1.3 opna for at forvalningsstyresmakta kan gi løyve til

j) *Oppgradering/fornyning av energi- og kraftanlegg som ikkje fell inn under § 3 punkt 1.2.b.*

k) *Framføring av nye kraftleidningar.*

Ombygging, utviding og nybygg skal skje i samsvar med tradisjonell byggeskikk og vere tilpassa landskapet.

Om det ikkje er direkte heimel i verneforskrifta til å gjennomføre eit tiltak må tiltaket heimlast etter § 48 i naturmangfaldlova. Etter § 48 kan forvalningsstyresmakta gjere unntak frå vernereglane ved nokre høve og berre om det ikkje kjem i strid med føremålet med vernet og ikkje kan påverke verneverdiane nemneverdig.

Etter naturmangfaldlova § 7 skal prinsippa i §§ 8-12 leggjast til grunn ved utøving av offentleg mynde, og det skal komme fram av vedtaket korleis prinsippa er vurderte og lagt vekt på i saka.

Frå forvaltningsplanen

Under følgjer det utdrag frå dei delane av forvaltningsplanen for Hattebergsdalen landskapsvernombordet som omhandlar vassverk og kraftverk inst i Muradalen.

"Inst i dalen ligg Muradalen kraftverk, som er under opprusting. Anlegget som er under opprusting er frå 1953, men det har vore kraftproduksjon i området sidan 1919. Som del av kraftanlegget er det fleire tekniske installasjonar inne i landskapsvernombordet, som demningar ved Svartavatnet og Prestavatnet, inntaksbasseng i elva og røyrgate.

Rosendal og Omland Vassverk har sidan 1950-talet nytta Hattebergselva som vasskjelde. I samband med opprustinga av Muradalen kraftverk vil vassinntaket etter planen verte lokalisiert saman med kraftstasjonen."

Oppfølgjande tiltak

- "Dersom oppgraderinga av Muradalen kraftverk skulle føre til at grusvegen inn til kraftverket må utbetraast, må det samstundes setjast krav til at bruene over sideelvane til Hattebergselva vert skifta ut og at dei nye vert bygde i ein tradisjonell og meir estetisk tiltalande stil. Utforming må avklårast med forvaltingsstyresmakta.

Drift og vedlikehald av tekniske anlegg

Kvinnherad Energi AS driv Muradalen kraftverk med kraftstasjon inst i Muradalen, om lag 4,5 km aust for Rosendal sentrum. Hattebergselva er varig verna mot ny kraftutbygging, og sjølv kraftstasjonen med damanlegg ligg inne i Hattebergsdalen landskapsvernområde.

Miljøverndepartementet har på visse vilkår gjeve løyve til å byggje kombinert vassbehandlingsanlegg og kraftstasjon der den gamle kraftstasjonen stod. Endeleg utforming av eit slikt anlegg er ikkje avklårt.

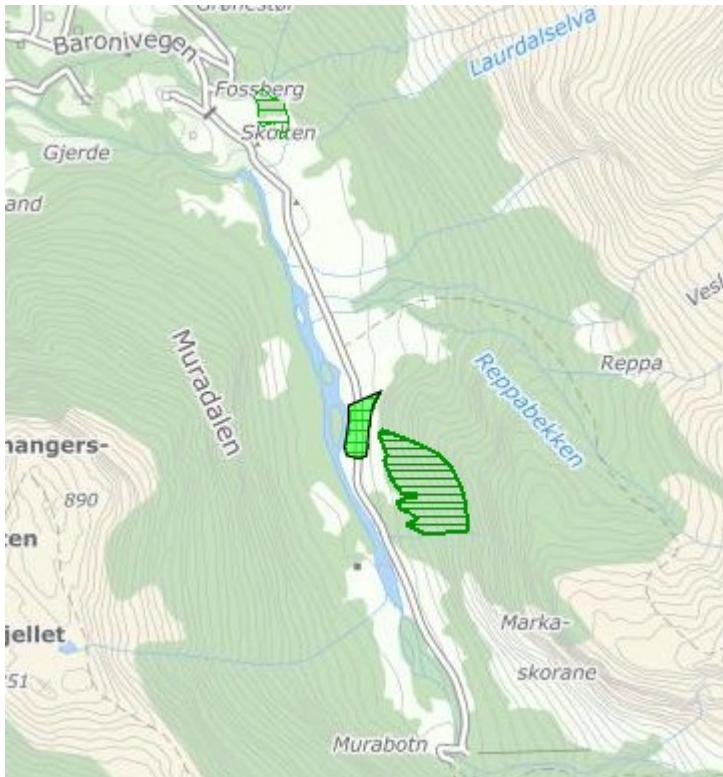
Inne i landskapsvernområdet ligg elles fleire installasjonar knytte til kraftanlegga, som demningar og pumpehus ved Svartavatnet og Prestavatnet, inntaksbasseng, røyrgate og kraftline. Ved opprusting av kraftverket vil kraftlinia verte lagd i nedgraven kabel.

Verneforskrifta opnar for aktivitet knytt til drift og vedlikehald av energi- og kraftanlegg, jf. punkt 1.2 b i vernereglane. Motorferdsel i samband med dette skal skje i samsvar med motorferdselslova. Dersom motorferdsel er påkravd i samband med akutt utfall, kan melding om motorferdsel sendast forvaltingsstyresmakta i etterkant. Også oppgradering/fornying av kraftanlegg og kraftliner for heving av spenningsnivå og auke av linetverrsnitt er tillate utan nærmare løyve, når dette ikkje fører til vesentlege fysiske endringar"

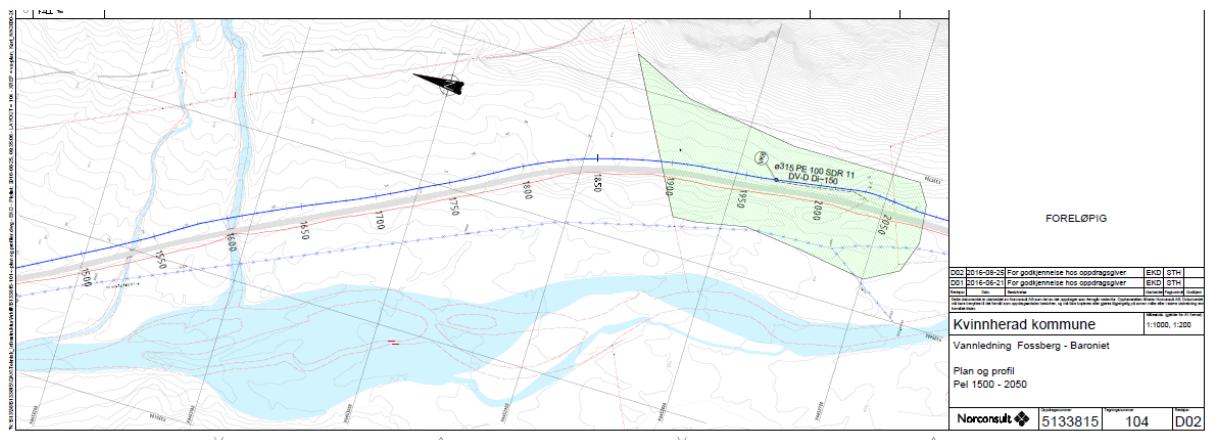
Det er berre anlegga knytte til kraftproduksjonen som har fått opning til vedlikehald og opprusting gjennom verneforskriftene. Vassverksdrifta er ikkje nemnt. Det er mogleg at det vart tenkt på dei to som del av same næringa under arbeidet med vernet og at reglane var meint å gjelde vassverksdrifta også. All den tid det ikkje er nemnt noko om vassverket meiner eg at vi ikkje kan sjå på dette under eitt. Difor må løyve til dette inngrepet heimlast gjennom naturmangfaldlova § 48.

Vurdering

Hattebergsdalen landskapsvernområde ligg i Kvinnherad kommune aust for Rosendal sentrum og strekk seg frå garden Fossberg og Malmangernuten lengst i vest til det regulerte Svartavatnet på 773 moh. lengst i aust. Langs Muradalen ligg massive og særmerkte fjell som Malmangernuten og Melderskin. Dalbotnen er prega av Hattebergselva, med eit kulturlandskap som vekslar mellom dyrka mark, beitemarker og skog. Jordsmonnet i dalen er prega av elvemassar og rasmassar. Det meste av beitemarka i Muradalen er gjødsla, men det finst små parti med naturbeitemark, som er ein viktig naturtype. Det er ein naturbeitemark som er registrert i Naturbase (per 26. august 2016). Lokaliteten er ein steinete naturbeitemark som klassifiserast som ein frisk fattigeng. Det vil seie at det er ein fuktig beitemark på næringsfattig jordsmønn. Her er det funne fleire beitemarksoppar, som er artar avhengige av det held fram med beiting utan at det vert gjødsla. Den raudlista arten gulbrun narrevokssopp (*Camarophyllopsis schulzeri*) er funne her, han er lista som nær trua på raudlista fordi dei naturbeitemarkene han lever i vert gjødsla og soppen vert fortrengt.

Naturtypelokaliteten som vert berørt er skravert i sterkt grøn

Her er naturtypelokaliteten vist med den planlagde leidningen. Det er også teikna inn ein kum midt i lokaliteten.

Inst i dalen ligg det kombinerte vassverket og kraftverket frå 2011. Etter at vernet vart oppretta godkjente Miljøverndepartementet eit kombinert vasshandsamingsanlegg og kraftstasjon på tomta der gamle kraftstasjonen sto.

I utgangspunktet vert verneområde oppretta i område utan store tekniske inngrep. Dette er fordi alt vedlikehald og drift slike tekniske installasjoner fører med seg er lite forenleg med å la naturen stå i førarsetet. Når dette landskapsvernområdet likevel omfattar eit kraftverk og vassverk er reglane for vernet tilpassa at drift innanfor dagens rammer kan halde fram. Når det no er behov for å grave ned ein ny vassleidning må det vere ein grundig vurdering av kva for verknader det vil ha for naturverdiane.

I dag går vassleidninga frå vassverket i vegen dei første 800 metrane frå vassverket og til der det gamle vassinntaket var plassert (sjå kart). Derifrå går den gamle vassleidningen frå 1970-talet i ein trasé mellom vegen og elva heilt fram til vernegrensa på Fossberg. På dette strekket er det fem utspylingskummer med ventilær. Slik vassleidningen ligg i dag tilfredstil han ikkje krava til driftssikkerhet og det er stor risiko for brot på vassforsyninga. Det er difor eit tydeleg behov for ny vassleidning.

§ 48 i naturmangfaldlova opnar for å kunne gjere unntak frå vernereglane ved nokre høve og berre om det ikkje kjem i strid med føremålet med vernet og ikkje kan påverke verneverdiane nemneverdig. Dette er ein snever dispensasjonsheimel.

Traseaval

Alle delar av landskapet er verna, også lausmassane og jordsmonnet slik det ligg. Naturvernområde har stor verdi som historieberadar for korleis naturgjevne prosessar styrer korleis landskap vert forma. I Muradalen er det tre viktige element som har forma lausmassefordelinga og det landskapet vi ser i dag, nemleg isbrear i siste istid, elvane som renn i rikelig monn nedover fjellsidene og i dalbotnen og stein- og snøras. I tillegg har menneska ei lang historie som brukarar og formarar av landskap, først og fremst gjennom jordbruk og skogbruk, men også med bygging av veg, temming av elveløp og diverse tiltak som endrar korleis eit landskap ser ut.

Det er ikkje mogleg å separere dei naturgjevne landskapslementa frå dei menneskeskapte og i dette tilfellet er også det menneskeskapte, ved eit tradisjonelt kulturlandskap, ein del av naturverdiane. Føremålet med vernet er å bevare landskapet og naturen mest mogleg uringa med utgangspunkt i vernetidspunktet.

Ut frå omsyn til verneverdiane og landskapet vil det beste alternativet for ny vassleidning vere å legge der det allereie er gjort inngrep, altså å legge leidningen anten i vegen eller i eksisterande grøft. Eg viser til notat frå Norconsult 25. august 2016 som går gjennom dei ulike trasealternativa og veg dei opp mot kvarandre i detalj.

Det er tydeleg at det å legge leidningen anten i vegen (alt. B) eller eksisterande trase (alt. A) vil vere fordyrande for prosjektet. Slik Norconsult har vurdert saka vil det også føre til mykje ekstra inngrep, blant anna ved at ein må lage mellombelse anleggsvegar og køyre meir i terrenget ved begge desse alternativa.

Det er lite ønskjeleg å grave opp ei ny grøft i landskapsvernombrådet, då dette er eit irreversibelt inngrep (alt. C). Samtidig vil dette tiltaket auke det totale inngrepsbiletet i dalbotnen i Muradalen, då det ikkje er aktuelt å fjerne eksisterande vassleidning. Breidda på sjølve grøfta er beskrive til å verte 2,5-3 meter og det vil verte lite synlege spor på overflata etter tiltaket. I dag er det fem kummar på eksisterande vassleidning og desse er det planlagt å ta vekk og så fylle igjen med stadeigne masser. Ny leidning vil berre krevje at ein grep opp ei ny grøft og det vert berre to kummar inne i landskapsvernombrådet, så det visuelle inntrykket vil verte betre enn no. Det er planlagt å køyre gravemaskinen i traseen for grøfta og berre på korte strekk køyre i terrenget elles. Alle massar som må takast ut og førast til området kan løftast rett opp på bil på vegen utan at ein kører i terrenget. Slik vert terrenghuskadane minimert.

Alternativ C peiker seg ut som det tiltaket som er mest hensiktsmessig og fører til minst skade og inngrep i anleggsperioden. I tillegg vil denne nye vassleidninga ligge tryggare ved flaum og skal krevje vesentleg mindre vedlikehald enn dagens løysing. Dette kan føre til mindre biltrafikk inn i området, noko som er ønskjeleg med omsyn til friluftsliv. Muradalen er ein viktig innfallsport til fjella opp mot Folgefonna og det er mange som brukar området til friluftsliv.

Naturbeitemark er ein naturtype som tåler ein god del trakk og forstyrring. Difor vil nok grasdekke fort etablere seg igjen etter inngrepet, særleg om torva vert lagt til side og lagra på skånsam måte til han skal leggast på igjen. Dette er særleg viktig i den registrerte naturtypen, sidan det lever ein raudlista art

her. Heile vekstlaget i torva (røtene) bør gravast opp mest mogleg intakt og mellomlagrast utanfor den registrerte naturtypelokaliteten for å minimere skadeomfanget.

Elvekryssingane

Det er i alt seks større og mindre sidebekker som vassleidningen skal krysse innover Hattebergsdalen. Vassleidninga er planlagt grave ned under elvebotnen og så plastra med stein for å hindre erosjon og utgraving rundt leidningen. Over plastringen skal det leggast tilbake stadlege massar og stein slik at elveløpet først tilbake til slik det var før tiltaket.

Elveløpa i Muradalen er allereie påverka av menneskeleg aktivitet. Elvar er naturleg dynamiske og i bratt terren og mykje lausmassar vil elvane endre løp heile tida etter kvart som stein byggjer seg opp og flaum dreg det med seg igjen. Som eit landskapselement er elvane her heilt essensielle for korleis vi opplev dalen og soleis er det ønskjeleg å halde dei så frittflytande som mogleg. Menneska har i alle tider temt elva for å vinne land eller hindre at vegar og andre installasjonar vert øydelagde. I Muradalen er det spor etter mange slike tiltak. Flaumen tidleg i august 2016 viste tydeleg at elvane her kan føre med seg stor skade på infrastruktur, då sideelvane hadde vaska vekk grus på vegen og blottlagt delar av eksisterande vassleidning. Eit kvart tiltak som skal gjerast i elvane må skje med varsemd og ekspertise, slik at tiltaket ikkje får uønskte konsekvensar med tanke på tryggleik og opplevingskvalitet. Her vert det viktig å ta ein god avveging mellom kva som er naudsynt for å hindre at elva gjer skade og kva som gjer at elva opplevast som eit naturleg og levande landskapselement og ikkje ein innmurt kanal. Målet må vere å halde elvane innanfor dagens løp på ein slik måte at alle rettingar vert minst mogleg synlege. Tiltaket slik det er skildra i søknaden verker å innfri desse krava.

Konklusjon

Det er god kjennskap til naturen i tiltaksområdet og tiltaket er godt skildra. Forvaltar meiner at kunnskapsgrunnlaget er oppfylt og at føre-var-prinsippet ikkje vert gjeldande her.

Grunnlaget for å få løyve er at tiltaket ikkje kjem i strid med føremålet med vernet og ikkje kan påverke verneverdiane nemneverdig. Her kan vi ikkje sjå at tiltaket vil påverke verneverdiane i nemneverdig grad, sjølv om inngrepene er stort, då den langsigktige effekten av tiltaket på landskapet vert minimal. Tiltaket er lokalisert i nær samanheng med eksisterande infrastruktur og det vil ikkje verte aktuelt med liknande tiltak i overskueleg framtid, tiltaket vil difor ikkje føre til presedens. Samla belasting for området vert høgare med enno eit inngrep i dette området, men naturtypane her toler godt forstyrring og det vil so og seie verte sporlaust etter nokre år ved å ta omsyn i anleggsperioden. Det er søkt å gjennomføre tiltaket på den måten som er mest skånsam for miljøet og med beste tilgjengelige teknologi. Alle tiltak for å unngå eller avgrense skader på miljøet må dekkast av tiltakshavar (jf. Naturmangfaldlova § 12).

Hordaland Fylkeskommune
Kultur og idrettsavdelinga
Kulturminne og museum
Postboks 7900
5020 Bergen

Deres ref.:
Lars Øyvind Birkenes

Vår ref.:
5133815\Brev_Fylket.doc

Dato:
2016-03-04

**Kvinnherad kommune.
Vannledning Hattebergsdalen - Baroniet.
Utskifting av vannforsyningssledning.**

Bakgrunn:

Rosendal og Omland Vassverk (ROV) og Kvinnherad kommune planlegger utskifting/legging av ny vannledning fra punkt i Baronivegen på oppsiden av Baroniet i Rosendal og inn til gamle inntaket i Hattebergselven. Prosjektet er et samarbeid mellom Rosendal og Omland Vassverk og Kvinnherad kommune, men der Kvinnherad kommune står som tiltakshaver.

Vannbehandlingsanlegget i Hattebergsdalen med tilhørende overføringsledning, forsyner området Årsnes – Løfallstrand – Rosendal – Seimsfoss – Omvikdalen, og dette utgjør totalt ca. 3 000 personer.

I forbindelse med omlegging og bygging av ny veg forbi Baroniet i 2006 og bygging av ny parkeringsplass for Baroniet i 2011, ble det lagt ny vannledning på strekningen fra Melselvo og opp forbi Baroniet, til ca. Baronivegen nr. 67.

Like før bygging av nytt vannbehandlingsanlegg og ny kraftstasjon i Hattebergsdalen, ble det i 2010 lagt ny vannledning herfra og ned til det gamle inntaket som ROV hadde i Hattebergselven ca. 800 m nedenfor vannbehandlingsanlegget. Det gamle inntaket i elven ble fjernet etter at nytt vannbehandlingsanlegg var satt i drift.

Det gjenstår da ca. 2 265 m gammel ledning som skal skiftes ut.

Eksisterende gammel ledning tilfredsstiller ikke dagens krav, hverken når det gjelder trykkklasse eller teknisk utførelse. Dette resulterer bl.a. i hyppige ledningsbrudd på den aktuelle strekning med påfølgende ulemper og svikt i vannforsyningen.

Planer:

Ny vannledning legges fra punkt ovenfor Baroniet hvor tidligere utskifting av ledning ble avsluttet i 2006, kfr. vedlagt tegning. Det settes ned ny kum i veg i forbindelse med tilknytning av ny ledning til eksisterende ledning. Dette bl.a. fordi del vil være forskjellig materiale i ny og eksisterende ledning.

Videre opp forbi bebyggelsen legges traséen på sørsiden av vegen. Dette vil gi mindre graving i vegen som igjen medfører mindre ulemper for beboerne i området, man unngår konflikt med eksisterende ledninger og det blir enklere å opprettholde vannforsyningen på denne strekningen i anleggsperioden. Fra oppside av bebyggelsen og opp til Fossberg vil ny vannledning i hovedsak følge samme trasé som eksisterende ledning.

Fra Fossberg og innover Hattebergsdalen er ny vannledning planlagt lagt på nordøstsiden av vegen. Dette begrunnes med:

- Man unngår konflikt med trasé for høyspentkabel som ligger mellom veg og elv.
- Man unngår konflikt med eksisterende vannledning som også ligger mellom veg og elv og som da kan være i uforstyrret drift i anleggsperioden.
- Med hensyn på fremtidige klimaendringer og økende fare for flom og erosjon i elven, vil trasé på nordøstsiden av vegen være sikrere i forhold til siden nærmest elven.
- Terrenget på nedsiden av vegen ligger lavt i forhold til vannstand i elven. Dette medfører at det blir stående vann i grøften på denne del av strekningen dersom traséen legges her og det vil ikke være mulig å få tilfredsstillende drenering ut fra kummene. (det er noe man har erfart og ser i eksisterende vannkummer).
- Planlagt trasé følger terrenget og man vil få stigning hele veien innover, noe som reduserer behov for antall kummer.

Ved det gamle elveinntaket knyttes ny ledning til armatur i eksisterende kum som ble satt ned i 2010.

Dersom det er spørsmål eller merknader til planene, hører vi gjerne fra Dem.

Det vises også til tidligere korrespondanse i forbindelse med søknad om bygging av vannbehandlingsanlegg og kraftstasjon og legging av vannledning og kraftkabel, kfr. bl.a. vårt brev av 30.06.2009 og Deres brev av 04.08.2009.

Med hilsen
Norconsult AS

Stig Hjørnevik

Vedlegg: Oversiktskart, Tegning nr. 5133815-00_D02
 Trasévalg av ledning, Tegninger nr. 5133815-01_D02 – 5133825-03_D02

Kopi: Kvinnherad kommune v/Sigbjørn Øye, Øystein Tofte og Jon Harald Kjærland
 Rosendal og Omland Vassverk v/ Svein Arne Sæberg

Til: Folgefonna nasjonalparkstyre v/Astrid Bakke Haavik
Fra: Stig Hjørnevik
Dato 2016-08-25

**Kvinnherad kommune. Vannledning Hattebergsdalen - Baroniet.
Utskifting og legging av vannforsyningssleddning og drensledning
med tilhørende vannkummer og grøftearbeider.
Søknad om tillatelse til tiltak, Gnr./Bnr. 87/1 m/fl.
Hattebergsdalen Landskapsvernområde.**

1. Innledning

Dette notatet inngår som supplement til tidligere innsendt søknad med vedlegg datert 08.07.2016.

Rosendal og Omland Vassverk og Kvinnherad kommune planlegger utskifting/legging av ny vannledning over et strekk på ca. 2265 meter fra Baronivegen 67 til det gamle inntaket i Hattebergsvegen, i Kvinnherad, Hordaland. Prosjektet er et samarbeid mellom Rosendal og Omland Vassverk og Kvinnherad kommune, der Kvinnherad kommune står som tiltakshaver.

Norconsult har fått i oppdrag å projektere omlegging/utskifting av nevnte ledning, og står også som ansvarlig søker.

2. Eksisterende forhold

Vannbehandlingsanlegget i Hattebergsdalen med tilhørende overføringsledning, forsyner området Årsnes – Løfallstrand – Rosendal – Seimsfoss – Omvikdalen, og dette utgjør totalt ca. 3 000 personer.

I forbindelse med omlegging og bygging av ny veg forbi Baroniet i 2006 og bygging av ny parkeringsplass for Baroniet i 2011, ble det lagt ny vannledning på strekningen fra Melselvo og opp forbi Baroniet, til ca. Baronivegen nr. 67.

Like før bygging av nytt vannbehandlingsanlegg og ny kraftstasjon i Hattebergsdalen, ble det i 2010 lagt ny vannledning herfra og ned til det gamle inntaket som ROV hadde i Hattebergselven ca. 800 m nedenfor vannbehandlingsanlegget. Det gamle inntaket i elven ble fjernet etter at nytt vannbehandlingsanlegg var satt i drift.

Det gjenstår da ca. 2 265 m gammel ledning som skal skiftes ut.

Eksisterende gammelt ledningsanlegg tilfredsstiller ikke dagens krav. Dette gjelder blant annet:

- Det ikke er anbragt egnede masser som fundament og omfyllingsmasser rundt ledningen.
- Ledningen har for liten overdekning, dvs. ligger for grundt, spesielt ved kryssing av sideelver.
- Kummer og ledning har manglende frostsikring.
- Det er ikke drenering fra kummer.
- Ledningen har alt for lav trykklasse, dvs. at den ikke er dimensjonert for oppredende trykk i ledningen.

Samlet gir dette at ledningen er utsatt for hyppige ledningsbrudd på den aktuelle strekningen med påfølgende ulemper og svikt i vannforsyningen.

3. Vurderinger og valg av trasé

Ny vannledning legges fra punkt ovenfor Baroniet hvor tidligere utskifting av ledning ble avsluttet i 2006, kfr. vedlagt tegning. Det settes ned ny kum i veg i forbindelse med tilknytning av ny ledning til eksisterende ledning. Dette bl.a. fordi del vil være forskjellig materiale i ny og eksisterende ledning.

Videre opp forbi bebyggelsen legges traséen på sørsiden av vegen. Dette vil gi mindre graving i vegen som igjen medfører mindre ulemper for beboerne i området, man unngår konflikt med eksisterende ledninger og det blir enklere å opprettholde vannforsyningen på denne strekningen i anleggsperioden. Fra oppside av bebyggelsen og opp til Fossberg vil ny vannledning i hovedsak følge samme trasé som eksisterende ledning.

Fra Fossberg og innover Hattebergsdalen, dvs. innenfor landskapsvernområdet, er det vurdert 3 ulike traséer for legging av ny vannledning:

- a. **Ny ledning følger tilsvarende trasé som eksisterende ledning, dvs. på sørvestsiden av vegen.**
- b. **Ny ledning legges i vegen.**
- c. **Ny ledning legges i trasé på nordøstsiden av vegen og parallelt med denne i en avstand på ca. 5 m.**

Alternativ a:

Ledningen gjennom Hattebergsdalen forsyner som nevnt ca. 3000 personer og er eneste alternativ for alle abonnenter i området fra Omvikdalen til Årsnes. Det må derfor i hele anleggsperioden sikres vannforsyning fra behandlingsanlegget i Hattebergsdalen og ned mot Baroniet.

Dersom ny vannledning skal følge samme trasé som eksisterende vannledning, må det legges ut en midlertidig vannledning som sikrer vannforsyningen i hele anleggsperioden. Dette vil bli et forholdsvis omfattende og kostbart arbeid som kan unngås ved å beholde eksisterende ledning i drift i anleggsperioden.

Alternativt kan en legge ny trasé så langt unna eksisterende ledning at man ikke kommer i berøring med denne. Traséen vil i så fall bli mellom elv og eksisterende ledning da denne flere steder ligger nærmest veg og hvor grøft med høyspentkabel også ligger. Dette vil igjen medføre at tilkomst og transport vil skje over eksisterende vannledning, noe denne mest sannsynlig ikke vil tåle uten at det iverksettes ekstra sikring/beskyttelse eller at deler av den må skiftes ut. Det er også usikkerhet når det gjelder den nøyaktige plasseringen av eksisterende ledning.

Det vil også være behov for å anlegge midlertidige transportveier i terrenget for å få frem rør og singel til grøft. Det kan legges ut fiberduk og geonett ifm. opparbeidelse av midlertidig veg/tilkomst for å beskytte terrenget under, men i området ved va. pel 1800 – 2100 (kfr. tegn. 104) er terrenget såpass (små)kupert at det vil være behov for noe graving/fylling/planering for å sikre tilfredsstillende adkomst. For selve grøften sin del, medfører dette også at man over enkelte kortere partier vil få en uforholdsmessig dyp grøft.

Terrenget mellom elv og veg ligger over store området veldig lavt i forhold til vannstand i elven. Ved flommen som var senest 15. og 16. august i år viser bilder/video (sjekk Grenda) at hele området mellom veg og elv på strekningen ca. pel 1050 – 1300 (kfr. tegn. nr. 103) var oversvømmet.

Tilgjengelig areal mellom elv og veg er på flere steder (pel 1050 – 1100, 1350 – 1650 og 2150 – 2250) svært begrenset, og en ledningstrasé her vil bli liggende nær elven. Forskning og statistikk viser at man i fremtiden må forvente økt nedbør, økt intensitet på nedbøren og hyppigere flommer. Dette gir igjen økt risiko og sannsynlighet for erosjon langs elvesider og man risikerer at det må iverksettes tiltak som f. eks. plastring, elveforbygning eller tilsvarende for å sikre at masser i ledningstrasé ikke blir vasket bort. På befaringen 11.08.2016 kunne man registrere at flommen noen dager tidligere hadde gravd ut masser flere steder langs elvesidene.

Alternativ b:

Vegen innover Hattebergsdal er eneste tilkomst til Hattebergsdal Kraftstasjon og vannbehandlingsanlegg. Både Kvinnherad kommune og Kvinnherad Energi er avhengig av tilkomst for drift og tilsyn av anleggene. Ved normal drift vil samlet transportbehov være i størrelsesorden 2 – 4 ganger pr. uke.

Dersom grøft for ny ledning legges i veg over en så lang strekning, vil det være behov for omfattende etablering av midlertidig omkjøring/passasje forbi anleggsstedet, både for å få tilkomst til den daglige driften av anleggene, men også for å opprettholde beredskapen i tilfelle akutt behov for tilkomst.

Når grøften i vegen er åpen, vil det også være behov for transport i terrenget ved siden av grøften for å få frem masser og rør til grøften.

Ved graving av grøft i veg, må gjennfyllingsmasser i grøft tilfredsstille kravene til vegbygging. Det er lite sannsynlig at eksisterende masser i vegen kan benyttes til gjenfylling, og ved legging av ledning i vegen må det derfor påregnes at oppgravde masser må lastes opp og transportereres ut av mområdet og egnede masser må transportes inn. Dette medfører både økt transportbehov/trafikkbelastning og økte kostnader for prosjektet.

Vegen innover Hattebergsdal krysser flere sideelver og bekker, hvor Reppeelva er den største. De miste bekkene krysses med stikkrenner/rør under vegen, for de litt større ligger det to store betongrør (ca. 1m) med støpte bekkeinntak og for den største er det støpte brokar og betongplate m/murkant som spenner mellom brokarene.

Evt. ny vannledning lagt i veg vil måtte krysse under bekkene og elvene på oppsiden av vegen for å unngå kryssing/konflikt med høyspentkabel og eksisterende vannledning som ligger på nedsiden av vegen. Kryssingene blir da å utføre tilsvarende som vist på tegn. nr. 121.

Dersom ny vannledning skal krysse elver og bekker i kjørebanen, må dette også her skje under elvebunnen, det er ikke plass over rørene eller i brokonstruksjonen, og gjennomløp under veg kan ikke snevres inn. Dette medfører i så fall at alle stikkrenner, rør, bekkeinntak og brokar må fjernes før ny vannledning kan legges og det hele må legges og bygges opp på nytt. Det vi by på utfordringer å opprettholde kjørbar tilkomst i anleggsperioden, og i tillegg vil en slik løsning etter vår oppfatning påføre prosjektet helt urimelige tilleggskostnader.

Alternativ c:

For dette alternativet er grøftetrasé plassert nordøst for veg (på "oppsiden") og parallelt med denne en avstand på ca. 5 m. Ved kryssing av de største bekkene er den trukket litt lenger opp for å unngå konflikt med brokar og bekkeinntak.

Ved dette alternativet unngår man kryssing og konflikt med eksisterende vannledning og denne kan da være i uhindret drift i hele anleggsperioden. Det samme vil være tilfelle når det gjelder høyspentkabel som ligger i grøft langs nedsiden av vegen.

Massetransport i forbindelse grøftearbeidene og transport og legging av ledning og materiell kan utføres langs eksisterende veg og uten at det er behov for etablering av midlertidige tilkomstveger og omkjøringsmuligheter.

Valg av trasé:

På bakgrunn av ovennevnte, er det vår vurdering at alternativ c (trasé langs oppsiden/nordøstsiden av veg) helt klart er det beste alternativet.

Terrenget og vegetasjon er mye likt på begge sider av vegen, men i området ca. pel 1800 – 2050 er det noe mer "småkupert" på nedsiden av vegen, noe som vil medføre mer omfattende gravearbeider dersom grøft skulle bli plassert her. Det er også en rekke andre forhold som gjør traséen på nedsiden av vegen lite gunstig slik som konflikt med eksisterende vannledning og høyspentkabel, høy vannstand i området, fare for erosjon og mer omfattende arbeider for tilkomst.

For trasé i veg vil selvsagt selve grøftearbeidene medføre mindre terrenghengrep enn de to andre alternativene, men når man tar hensyn til behov for transport og midlertidige omkjøringer og omlegging av veg, vil de samlede påvirkningene på omgivelsene bli vel så stor for dette alternativet. Kryssing av elver vil i alle tilfelle måtte utføres som for Alternativ c. Grøft i veg vil i tillegg medføre langt større behov for massetransport i tillegg til å bli uforholdsmessig kostbart.

Valg av trasé etter Alternativ c begrunnes med at:

- **Man unngår konflikt med trasé for høyspentkabel som ligger mellom veg og elv.**
- **Man unngår konflikt med eksisterende vannledning som også ligger mellom veg og elv og som da kan være i uforstyrret drift i anleggsperioden.**
- **Med hensyn på fremtidige klimaendringer og økende fare for flom og erosjon i elven, vil trasé på nordøstsiden av vegen være sikrere i forhold til siden nærmest elven.**
- **Terrenget på nedsiden av vegen ligger lavt i forhold til vannstand i elven. Dette medfører at det blir stående vann i grøften på denne del av strekningen dersom traséen legges her og det vil ikke være mulig å få tilfredsstillende drenering ut fra kummene. (det er noe man har erfart og ser i eksisterende vannkummer).**
- **Planlagt trasé følger terrenget med jevn stigning/fall, noe som reduserer behov for antall kummer.**
- **Dette alternativet er teknisk sett det enkleste og beste løsningen.**
- **Dette alternativet er økonomisk sett det rimeligste.**
- **Dette alternativet er det som samlet sett gir de minste inngrepene og vil ha minst mulig påvirkning på naturen og omgivelsene.**

4. Utførelse av arbeidene

Beskrivelse og utførelse av grøftearbeidene med tilhørende ledninger og kummer vil bli utført i henhold til NS (Norsk Standard) 3420 og VA-norm for Kvinnherad kommune. Standard og norm angir helt konkrete krav og retningslinjer til hvordan grøft skal utføres og hvordan ledningen skal legges i grøften.

Vannledningen skal generelt ha en overdekning på 1,5m. Under ledningen skal det anbringes et fundament av knuste masser (singel 8 – 16 mm) og det skal legges tilsvarende masser ved siden av ledningen (sidefylling) og til 300 mm over topp av ledning (beskyttelseslag). Med diameter på ledningen på 315 mm, vil total grøftedybde bli ca. 2 meter.

Bredde på bunn av grøft vil være min. 0,9 m og grøftesider er beskrevet med helning 2:1, men i praksis blir gjerne grøftesidene brattere enn dette dersom massene tilsier det. Inne i landskapsvernombordet vil jord og vegetasjonsdekke i grøftetraséen kun bli fjernet i nødvendig bredde for å grave selve grøften, dvs. en bredde på 2,5 – 3 meter.

Det benyttes oppgravde masser til gjenfylling av grøft i terrenget, mens det i veg mest sannsynlig må benyttes tilførte masser som tilfredsstiller krav til vegbygging. Der hvor det er jord i traséen vil denne graves forsiktig av og mellomlagres adskilt slik at den kan benyttes som topplag i gjenfylling. Spesiell vegetasjonsdekke vil bli gravd av, mellomlagret og lagt tilbake på topp gjenfylling i den grad dette er praktisk gjennomførbart.

Overskuddsmasser fra grøftearbeidene vil bli transportert ut av området.

Prinsipp for utførelse av grøfter er vist på tegning nr. 120.

5. Kryssing av elver og bekker

Ledningstraséen krysser flere større og mindre elver og bekker innenfor landskapsvernombordet.

Ved kryssningspunktene vil vannledningen bli lagt i armerte varerør av betong og gravd ned under bunn i elv. Over varerør plastres det med stein for å hindre erosjon og utgraving rundt varerør. Over plastring fylles det tilbake med naturlige/stedlige masser og stein slik at elveløp tilbakeføres mest mulig til opprinnelig stand. Også i sidekanter må det plastres for å sikre at vannet ikke graver i omfyllings- og gjennfyllingsmasser i grøft. Inne i grøften vil det på nedstrøms side bli etablert grøftestengsel (av betong eller tette masser) for å hindre innrenning og transport av vann i omfyllingsmassene rundt røret. Synlige deler av elvebreddene vil bli plastret/dekket med stedlig stein.

Kfr. tegn. nr. 121.

6. Naturpåvirkning og forhold til omgivelsene

Ved den foreslalte trasé (Alternativ c), vil all transport av materiell og utstyr, samt massetransport ifm. anleggsarbeidene foregå langs eksisterende vei. Denne vil ikke ha behov for utvidelse, omlegginger eller etablering av midlertidige omkjøringer eller tilkomster i anleggsperioden. De restriksjoner som foreligger (bl.a. krav til maks aksellast, etc.) vil bli ivaretatt.

Ingen av de vurderte traséer berører noe skog i området. En enkeltstående bjørk ved ca. pel 1170 vil bli bevart. Einerbusker i samme området søkes bevart i størst mulig utstrekning, evt. flyttes midlertidig og reetableres etter at grøft er fylt igjen.

På strekningen ca. pel 1895 – 2075, er det på begge sider av vegen registrert lokalitet med rødlisteart (beitemarksopp). Her foreslår vi at vegetasjonsdekke skaves forsiktig av, mellomlagres og tilbakeføres umiddelbart etter gjenfylling av grøft. Øvrige masser som graves opp på denne strekningen lastes opp og mellomlagres utenfor det aktuelle området. Berørt areal på denne del av strekningen begrenses derved til kun å omfatte selve grøftebredden.

I området ca. pel 1850 – 2050 er det en del større jordfaste steinblokker. Her vil man forsøke å gjøre lokale tilpasninger av grøftetraséen for i størst mulig grad å unngå berøring av blokkene. Der hvor dette likevel ikke lar seg gjøre, vil blokkene bli flyttet til side og senere lagt tilbake der hvor dette er praktisk mulig. Det er likevel ikke ønskelig at det plasseres større steinblokker direkte oppå ledningen.

Generelt vil det bli lagt stor vekt på å tilbakeføre terrenget mest mulig til opprinnelig form og stand.

Etter avsluttede arbeider, vil det innenfor landskapsvernområdet kun være 2 nye kumlokk (støpejernslokk med diameter 800 mm) som blir synlig, VK 5 i veg ved ca. pel 905 og VK 6 ved ca. pel 1970.

For øvrig vises det til punkt 4 vedr. den praktiske gjennomføringen av selve grøftearbeidene.

Eksisterende kummer på gammel ledning som skal utgå, vil bli fjernet, totalt 5 stk. Dette gjøres i praksis ved at man fjerner kumlokk og topplate på kum. Armaturer og rørdeler i kummene demonteres og fjernes. Deretter fylles resterende del av kummen med stedlige masser. Dette vil være metoden som gir minst mulig inngrep ved de enkelte punkt ved at man unngår graving.

7. Oppsummering

Gjennomføring av det omsøkte tiltaket er helt nødvendig for å få et forskriftsmessig anlegg som innfrir krav til sikker og tilstrekkelig vannforsyning til abonnentene. Eksisterende ledningsanlegg er svært sårbar slik det ligger i dag og det haster med å få gjennomført utbedringer.

Slik tiltaket er beskrevet utført i dette notatet og i vårt brev av 08.07.2016 med vedlegg, mener vi å ha gjort de vurderinger og valgt de løsninger som vil gi minst mulig inngrep og være mest mulig skånsom mot omgivelsene.

Vi tillater oss også å vise til grøftearbeider for høyspentkabel i området som ble utført i 2011 og som det i dag ikke ses spor etter. Det samme vil i løpet av få år også være tilfelle for denne grøften.

Etter vår vurdering, vil ikke det omsøkte tiltak slik det er beskrevet, være i konflikt med formålet i verneforskriften eller forvaltningsplanen for Hattebergsdalen Landskapsvernområde.

Vi ber derfor om en positiv behandling av søknaden og at dette kan finne sted ved neste møte i nasjonalparkstyret, slik at man snarest mulig kan komme i gang med utbedringsarbeidene.

D01	2016-08-25	Notat Folgefonna nasjonalparkstyre	STH	JIN	STH
Versjon	Dato	Beskrivelse	Utarbeidet	Fagkontrollert	Godkjent

Dette dokumentet er utarbeidet av Norconsult AS som del av det oppdraget som dokumentet omhandler. Opphavsretten tilhører Norconsult. Dokumentet må bare benyttes til det formål som oppdragsavtalen beskriver, og må ikke kopieres eller gjøres tilgjengelig på annen måte eller i større utstrekning enn formålet tilsier.

Norconsult AS v/Stig Hjørnevik
Pb. 1199
5811 BERGEN

Dato: 24.06.2016
Vår ref.: 2016/2892-3
Saksbehandlar: larbirk
Dykkar ref.:

Rosendal og Omland Vassverk - Utskifting av vannforsyningssleidning Hattebergsalen - Baroniet - Kvinnherad kommune - Varsel om arkeologisk registrering

Viser til brev av 04.03.2016 og felles synfaring med Norconsult, Kvinnherad kommune og Rosendal og Omland Vassverk langs traséen for vannforsyningssleidning 03.05.2016, og elles til e-post og annan korrespondanse i saka.

Heile traséen vart gått opp. Når det gjeld traséen langs vegen i Hattebergsalen er det ynskjeleg at ein legg vassleidningen så nær eksisterande veg som mogleg, ca. 5 meter, utan at ein kjem i konflikt med vegen og eksisterande veggrøfter. Det vart peika på to område der vassleidningen skal kryssa to større bekker, der lyt det vera noko større avstand til veg. Det er også svært viktig at terrenget traséen går i vert tilbakeført i den stand det var i før gravearbeida. Ved inste del av traséen vil det truleg vera betre for landskapet at ein hevar terrenget på austsida av vegen noko i staden for å grave vassleidningen ned lengre oppe i skråninga der det ligg svært mange større jordfaste steinblokker. Eit ynskje om to biloppstillingsplassar på NA-sida av vegen ca. 20 meter SV for utefloren har vi ikkje merknad til. Området er alt nytta til parkering og lett opparbeiding med grus vil ikkje virka skjemmande for bygget.

Ved synfaringa vart det opplyst frå vår side at det må utførast arkeologisk registrering over eit større jorde på Hatteberg, på sørsida av Baronivegen, mellom VK1 og VK2 på vedlagt kart oppdatert 13.05.2016.

Det er kjent ei rekkje funn frå Hatteberg frå før. Det aktuelle jordet er av ein slik karakter at det er potensial for funn av automatisk freda kulturminne. Legg ved ei oversikt frå Universitetsmuséet i Bergen – Førhistoriske minne på Vestlandet:

HATTABERG, gnr. 87.

Funnkartet nr. 1. Sigurd Hatteberg, bnr. 2.

1. "Happarhaug", låg på ein naturleg sandkuppel N for Linddalen beint imot Hattarhaug, 100 m V for husa. Var 30 skritt (25 m) i tvm. Nær den eine kanten stod ei kiste av reiste heller med ei 1,80 m lang dekkhelle. Der låg berre kol og feit jord. 2. "Tæt ved synes der at være rester af en lignende haug". Funnkartet nr. 2. Funnstad for B 8377. Funnkartet nr. 3. Funnstad for B 7838 og B 8113. Funnkartet nr. 4. Den Weiss-Rosenkroneske Stiftelse, bnr. 1. 1. "Rotehaugen" tett V for ledet til Mel (Rotabruleddet). 6 m i tvm., 0,5 m høg, nedsokken i midten. 2. Haug, ikkje langt frå. Borte. Funnkartet nr. 5. Stiftelsen. Haugar like inn for porten. Ved ei gamal bru.

B 7838 - Eja. bronsekjel f. under skredjord over gamletunet 100 m V for stova. Der vart og funne fem voksljos, eit krusifiks, ei mengd 1-skillingar, ei vekt og B 8113. Nr. 3 på funnkartet. Tilv. i B. M. Årbok 1927. B 8113 - Yja. øks frå fk. nr. 3. Tilv. i B. M. Årbok 1930.

B 8377 - Yja. gull- og sølvskatt f. 100 m V for stova på bnr. 2, Sigurd Hatteberg i ein bakke mellom (Hattarhaug-) Sletto og Linddalen, 4 m ned for kanten av sletta. Halsring på kant 30-50 cm djupt, armring tredd inn på halsringen. Sakene låg fritt i jorda. Nr. 2 på funnkartet. Bilete: tilv. fig. 1-3. Bøe 1934 pl. XIX. Bøe 1938. Shetelig 1933 fig. 69. Shetelig 1938 fig. s. 219. Shetelig 1948 fig. 2. Shetelig 1954 fig. 36. Bergens Museum 1934 fig. s. 7. Petersen 1955 fig. 78. Historisk museum 1971 a og b fig. s. 11. Nissen Fett 1972 fig. 44. Graham-Campbell 1976 fig. 6. Tilv. i B. M. Årbok 1933. Tapt - Funn frå fk. nr. 4.
Litteratur: Haukenæs 1888 s. 136. Bendixen 1894 s. 34. Bendixen 1896 s. 26 f. Nissen Fett 1972 s. 70, 107 ff.

Ved registreringa vil det bli nytta gravemaskin til å grave sjakter i bakken, om lag 2-4 meter breide og med varierande lengd. Djupna vil variere etter overdekninga på staden. Ein grev vekk matjorda og ser etter spor i undergrunnen etter til dømes hustufter, stolpehol, eldstader, kokegropar, graver m.m.

Jfr. Lov av 9. juni 1978 nr. 50 om kulturminner § 9, jfr. § 10, må kostnadene ved registreringa betalast av tiltakshavar. Kostnadsoverslag er lagt ved. Vi ber om ei skriftleg godkjenning av kostnadsoverslaget.

Det er ein fordel om tilbakemeldinga frå Dykk kjem raskt, slik at vi kan plassere oppdraget inn i vår feltsesong. Slik feltkalenderen ser ut vil oppdraget først kunne gjennomførast i oktober 2016.

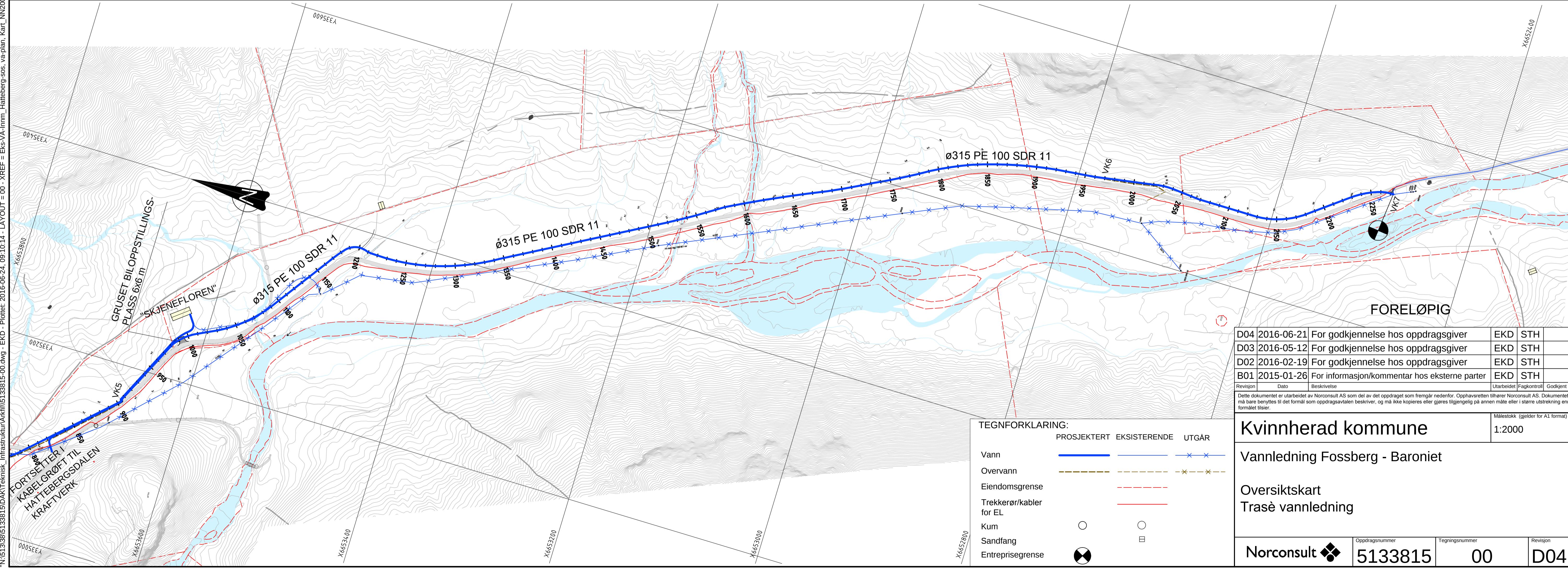
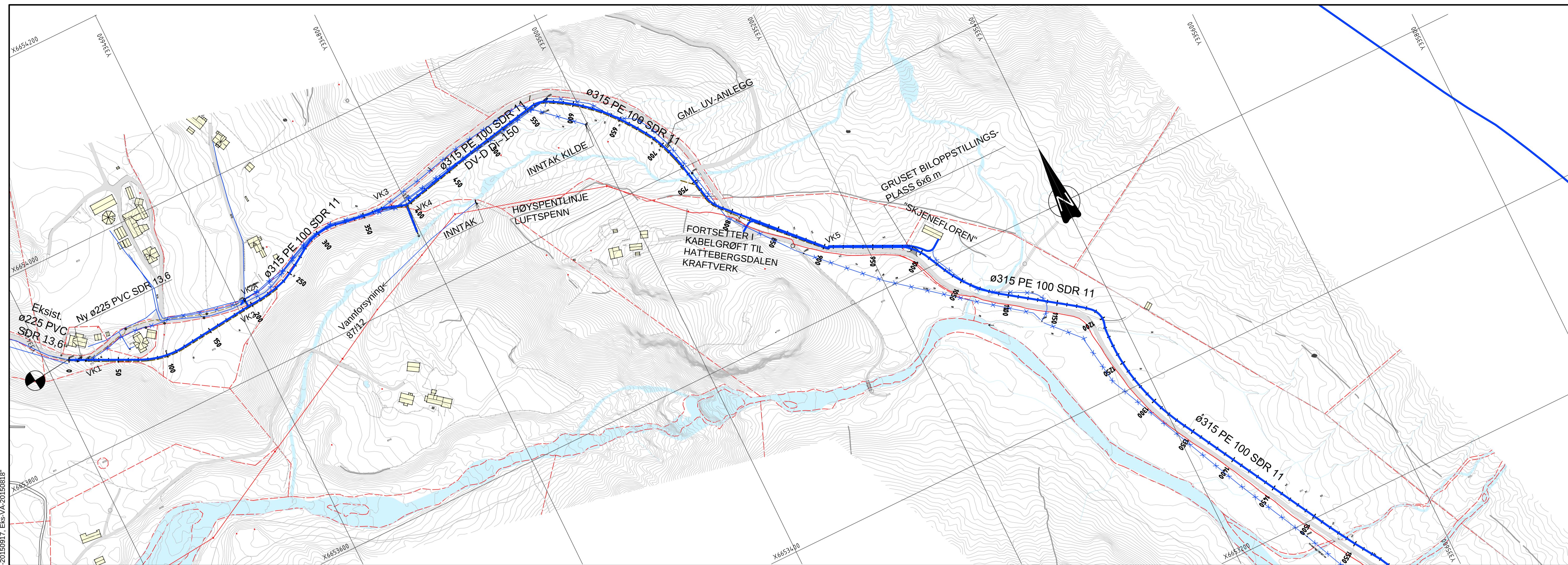
Med helsing

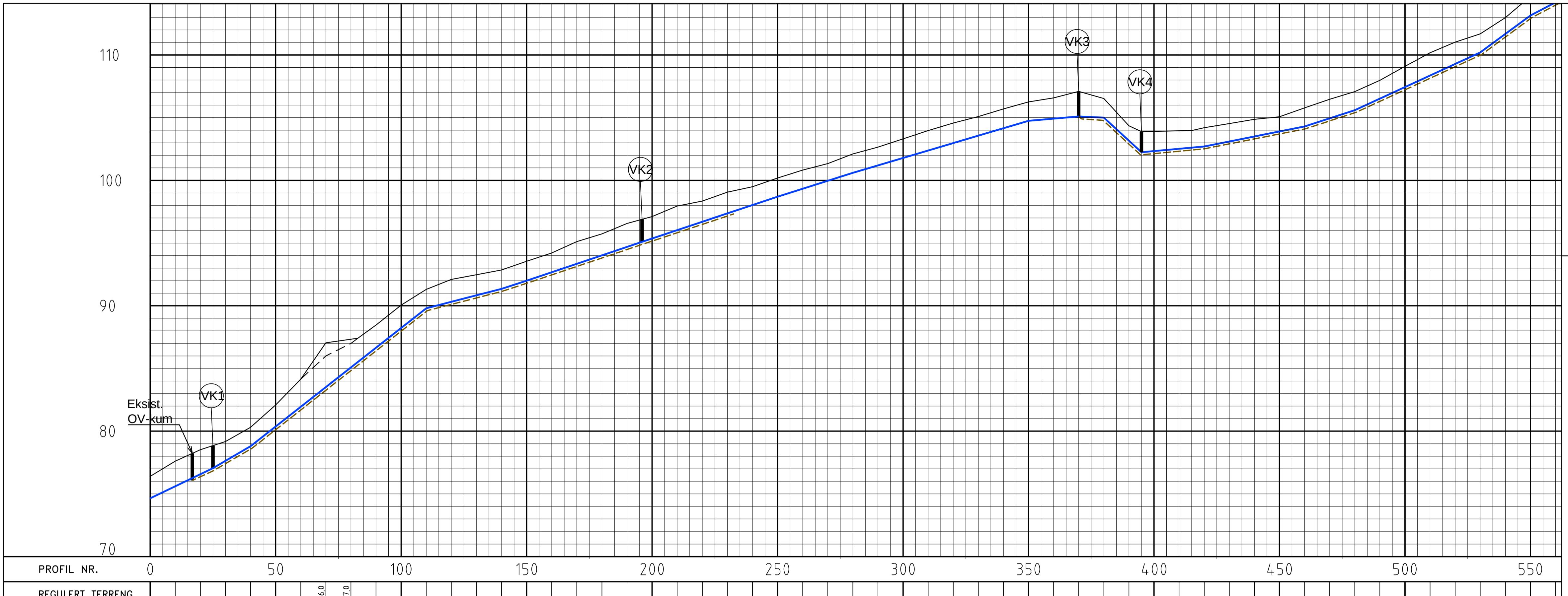
David J. Aasen Sandved
kst. fylkeskonservator

Lars Øyvind Birkenes
Seniorrådgjevar

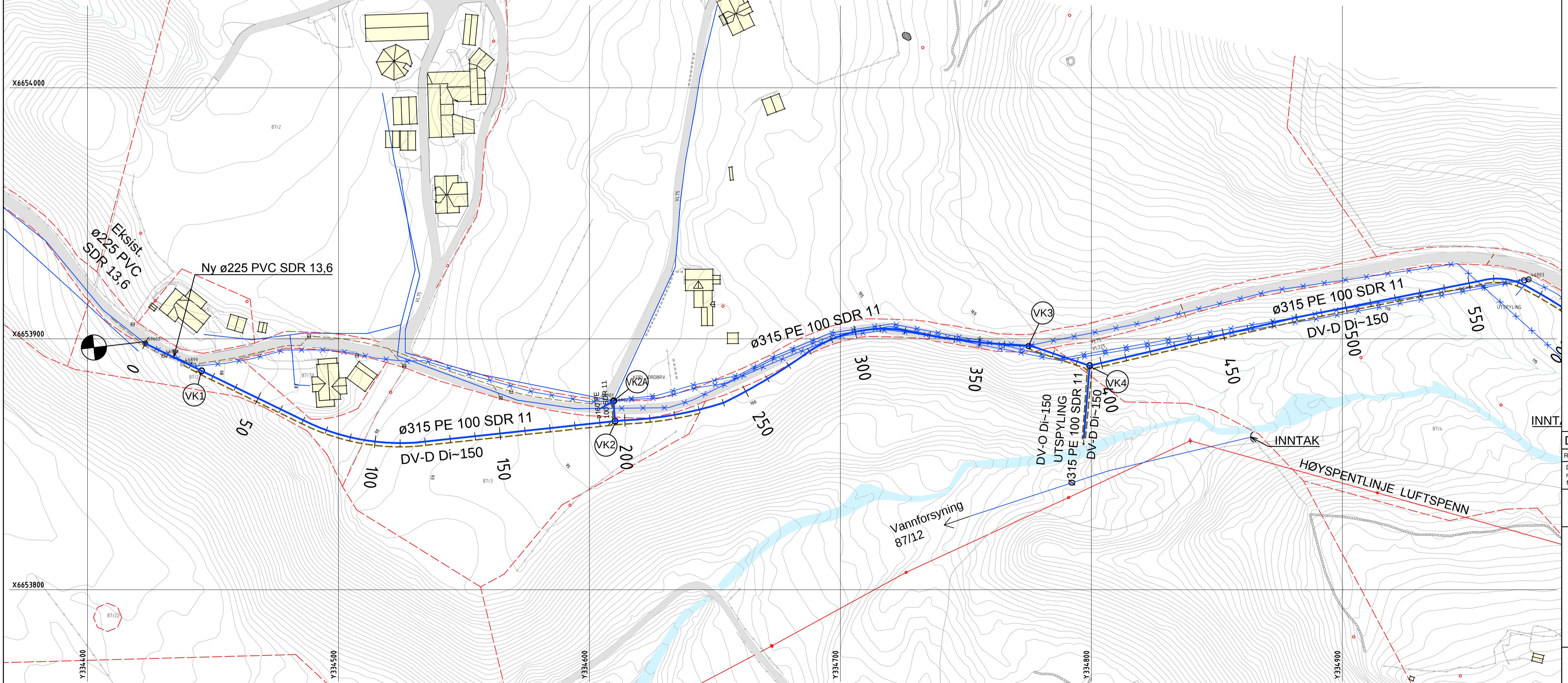
Brevet er godkjent elektronisk og har derfor ingen underskrift.

Vedlegg: Kostnadsoverslag

REGULERT TERRENG	
TERRENG H.	VANN
H.TOPP RØR	76,40
DIMENSJON	ø225 PVC SDR13,6
H.BUNN RØR	
DIMENSJON	ø315 PE SDR11
FALL %	DV-D Di ~ 150

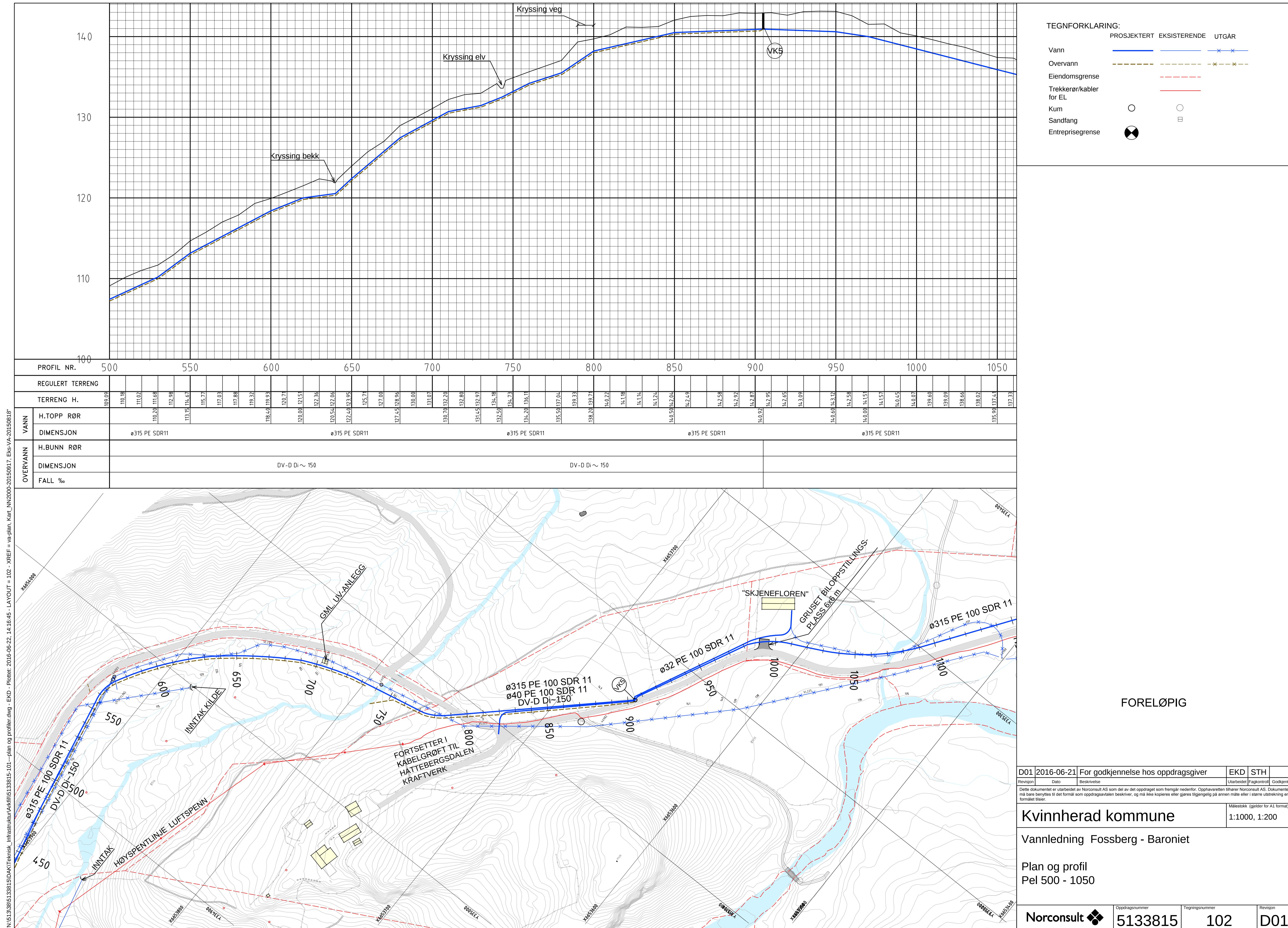

TEGNFORKLARING:

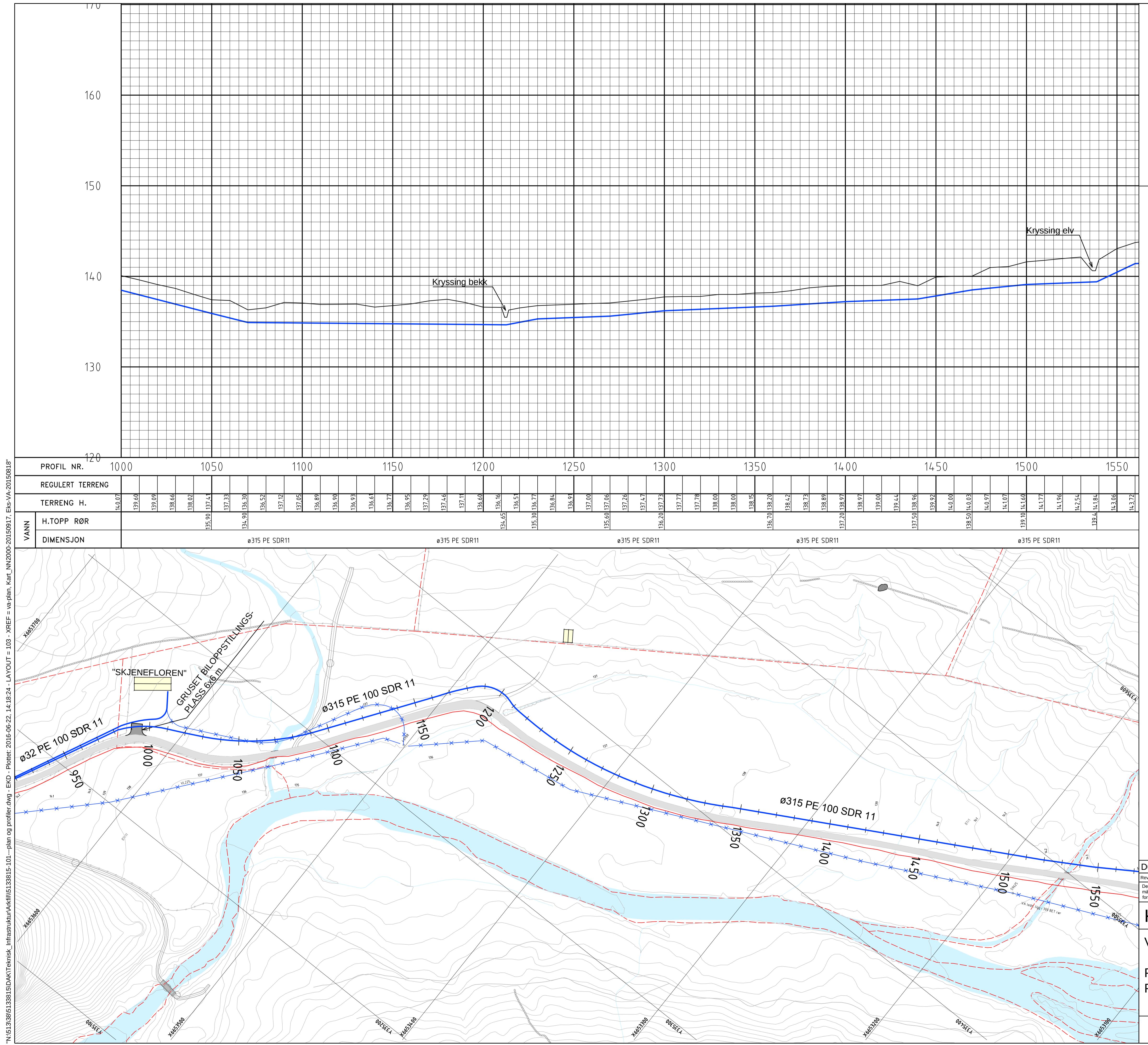
PROSJEKTERT	EKSISTERENDE	UTGAR
Vann		
Overvann		
Eiendomsgrense		
Trekkerør/kabler for EL		
Kum		
Sandfang		
Entreprisegrense		

FORELØPIG

D01	2016-06-21	For godkjennelse hos oppdragsgiver	EKD	STH
Revisjon	Dato	Beskrivelse	Utarbeidet	Fagkontroll
Dette dokumentet er utarbeidet av Norconsult AS som del av det oppdraget som fremgår nedenfor. Oppdragshenten tilhører Norconsult AS. Dokumentet må bare benyttes til det formål som oppdragsavtalet beskriver, og må ikke kopieres eller gjøres tilgjengelig på annen måte eller i større utstrekning enn formålet tilslutt.				
Kvinnherad kommune				Malestokk (gjelder for A1 format)
1:1000, 1:200				
Vannledning Fossberg - Baroniet				
Plan og profil Pel 0 - 550				
Norconsult	Oppdragssummer	Tegningsummer	101	Revisjon
	5133815			D01

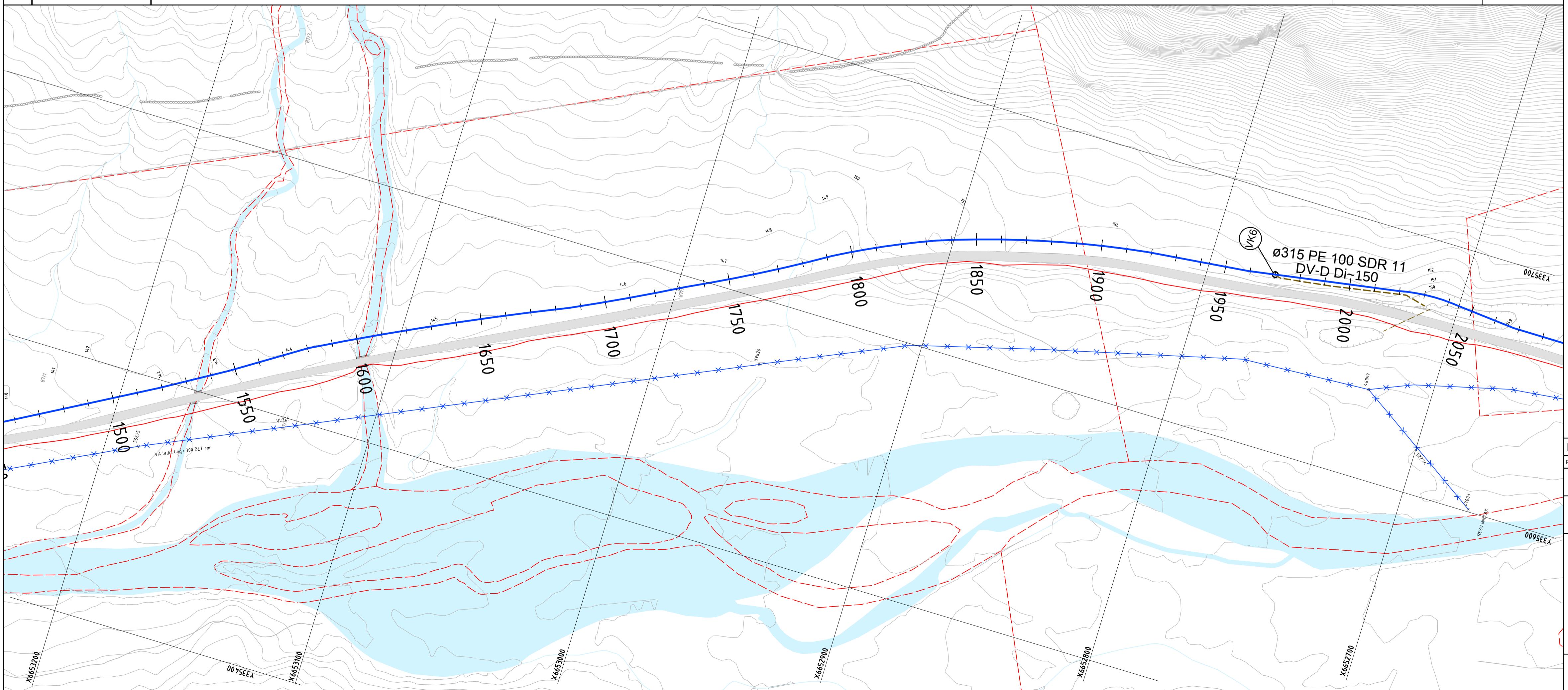
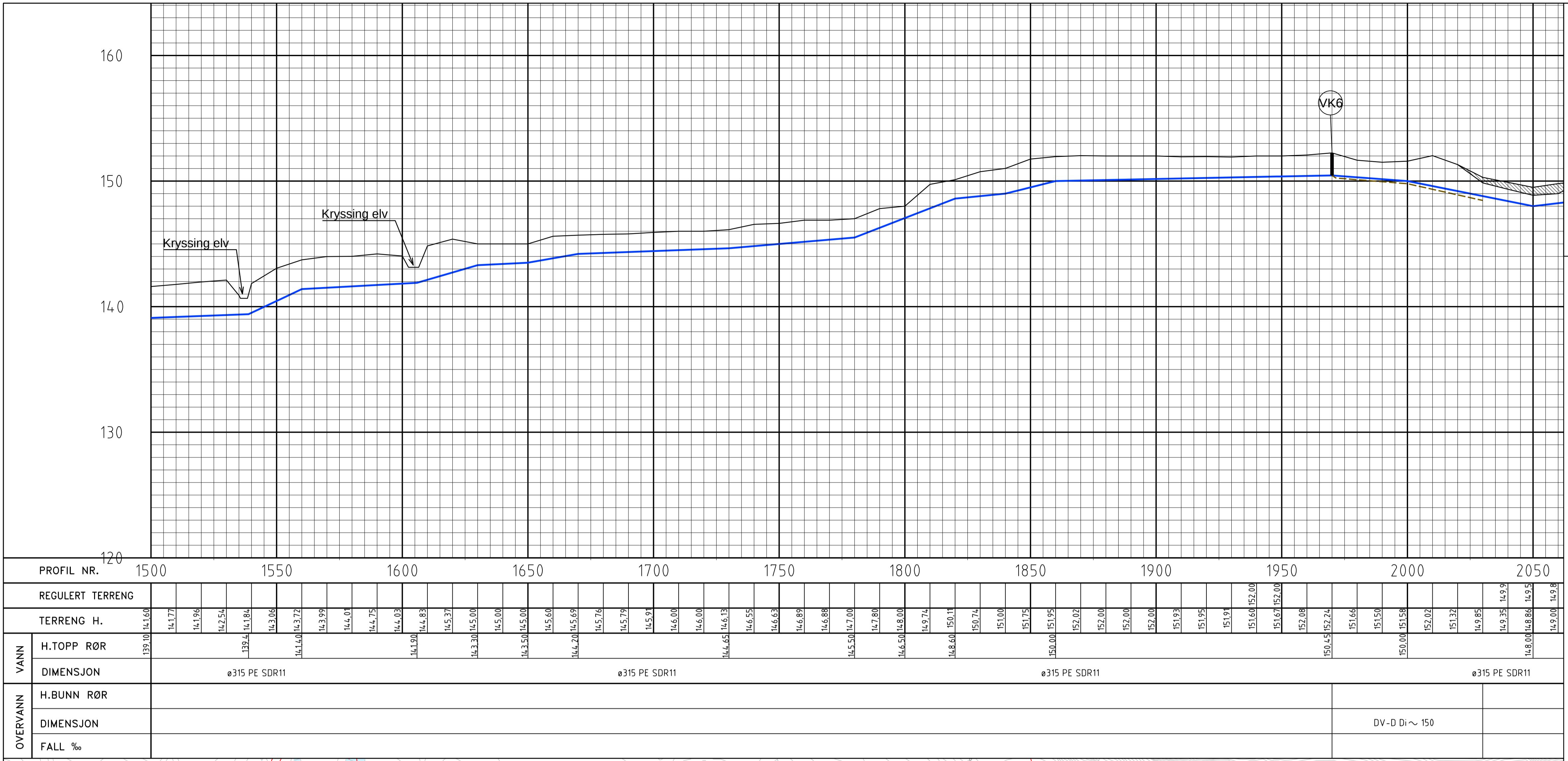

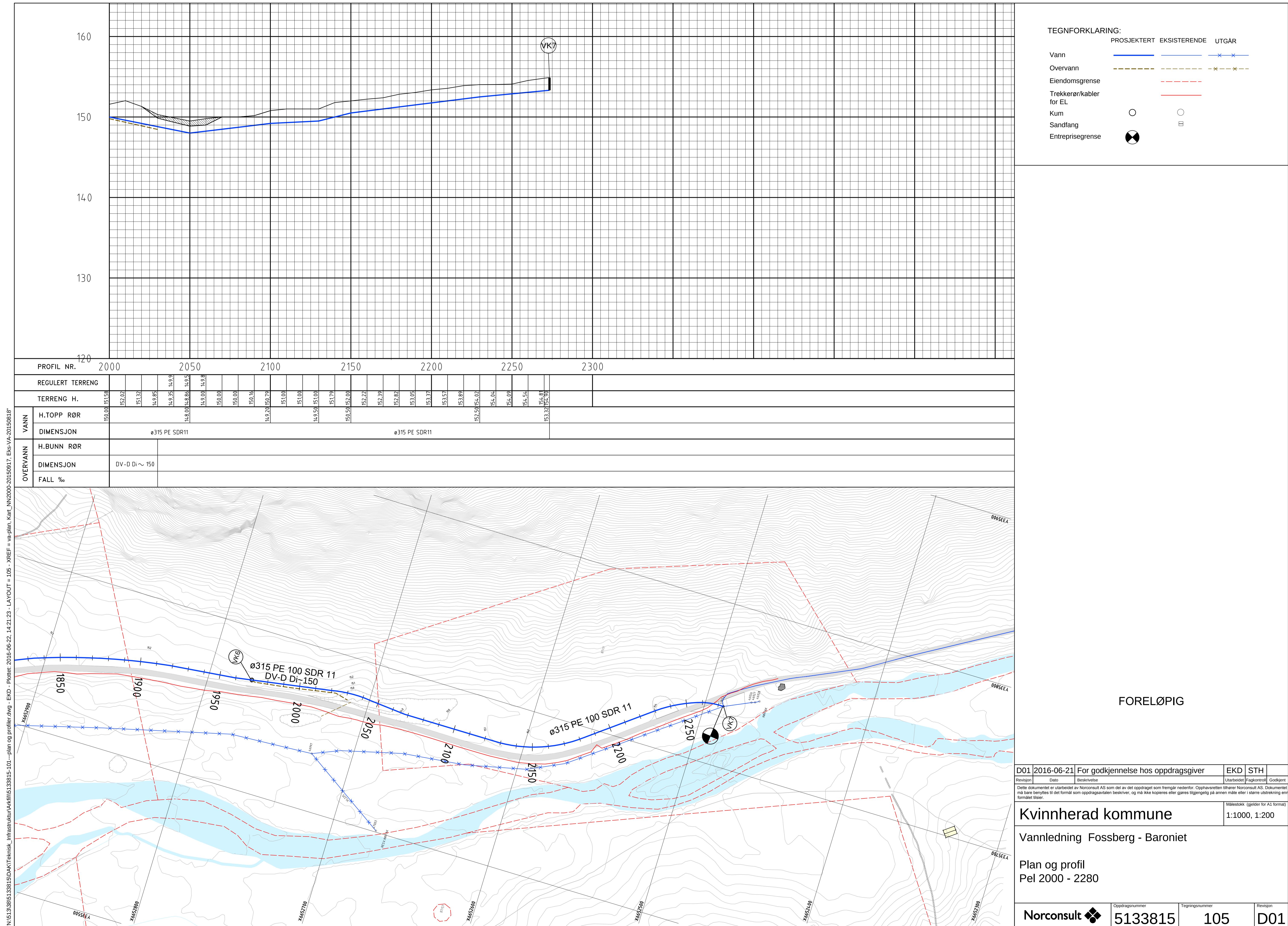
N:\513\38\51133815\DAK\Teknisk Infrastruktur\Arkfi\51133815-101---plan og profiler.dwg - EKD - Plottet: 2016-06-22, 14:16:45 - LAYOUT = 102 - XREF = va-plan, Kart NIN2000-20150917, Elks-VA-20150818"

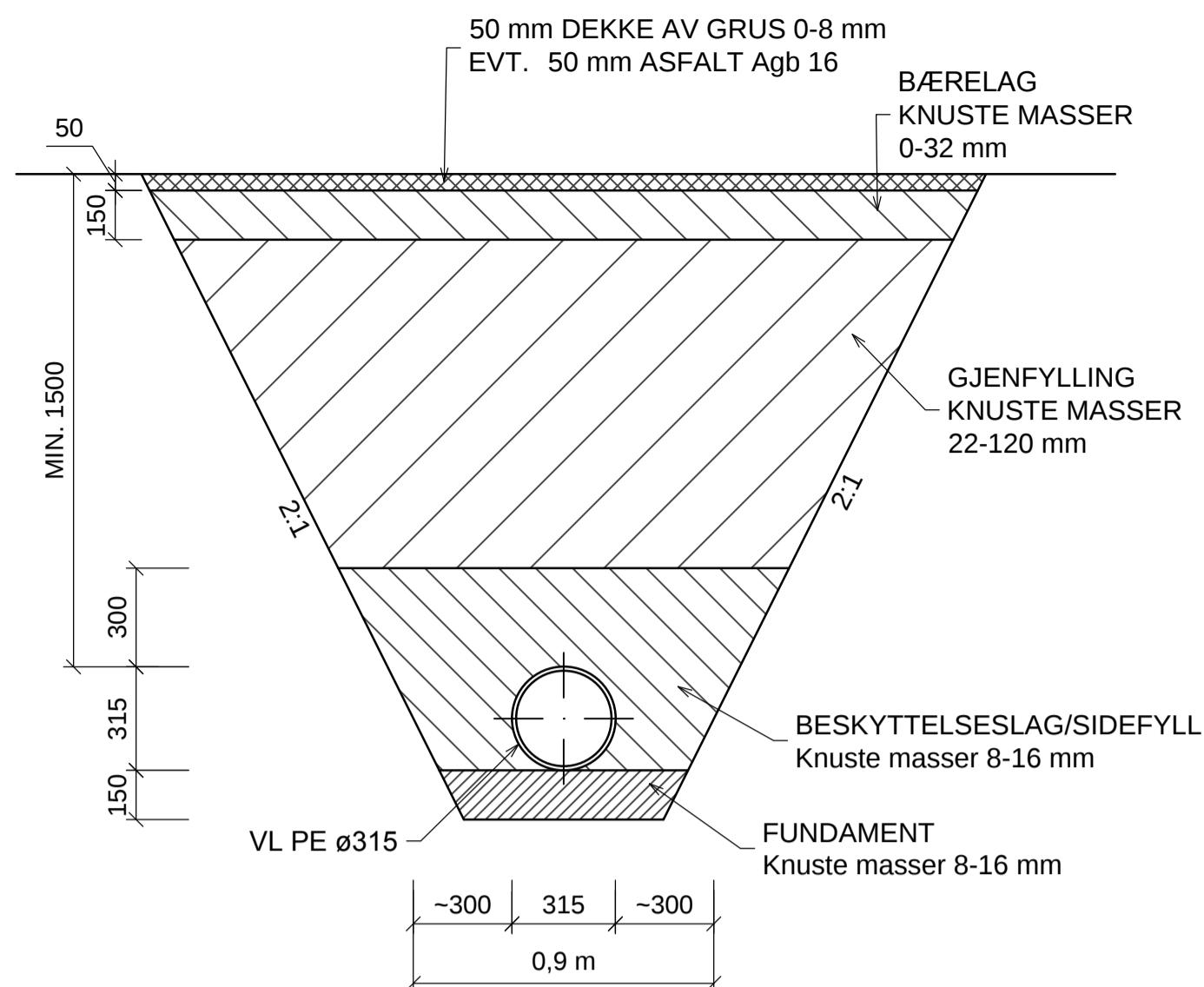

FORELØPIG

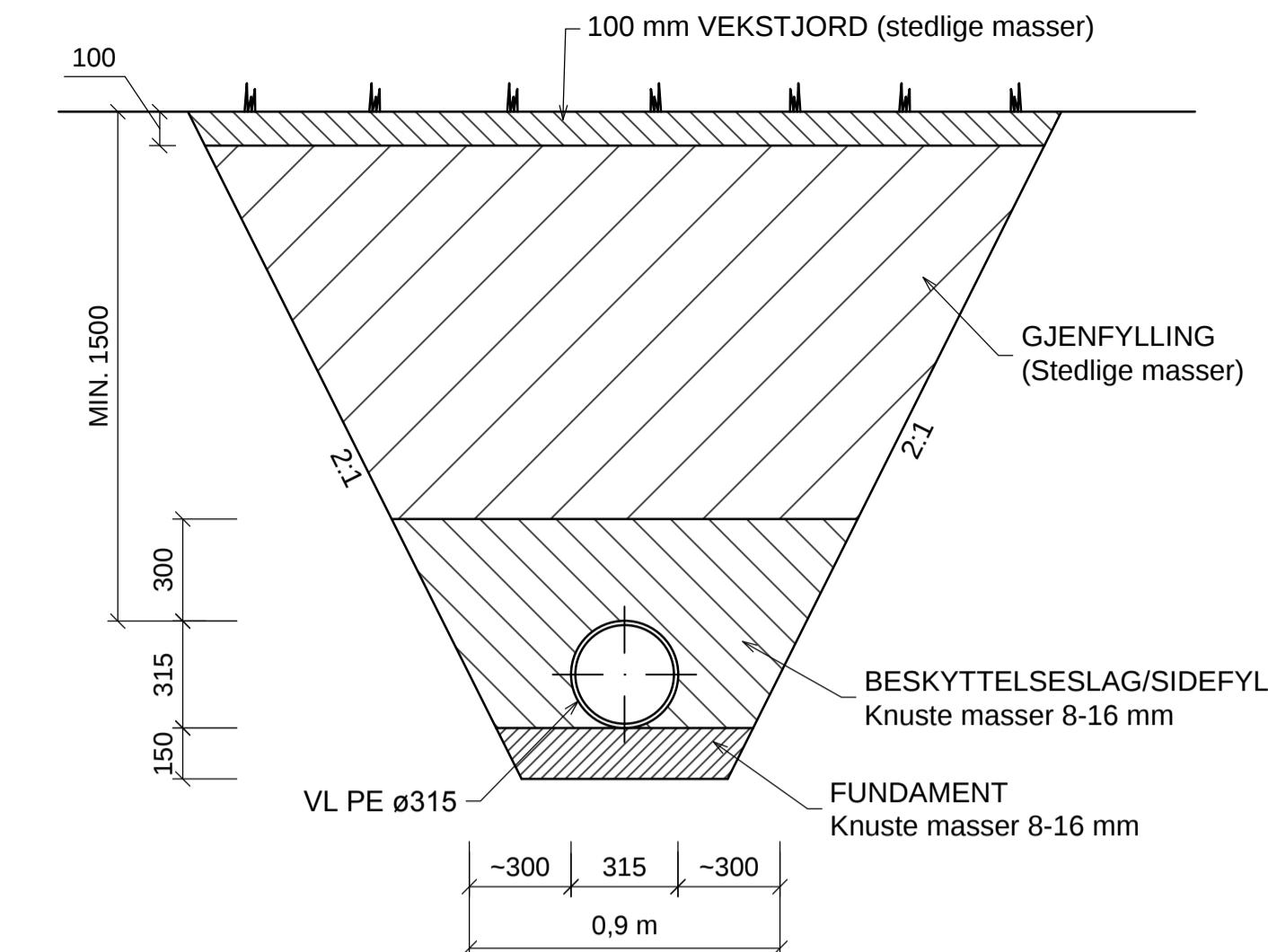
01	2016-06-21	For godkjennelse hos oppdragsgiver	EKD	STH	
visjon	Dato	Beskrivelse	Utarbeidet	Fagkontroll	Godkjent
Dette dokumentet er utarbeidet av Norconsult AS som del av det oppdraget som fremgår nedenfor. Opphavsretten tilhører Norconsult AS. Dokumentet må bare benyttes til det formål som oppdragsavtalen beskriver, og må ikke kopieres eller gjøres tilgjengelig på annen måte eller i større utstrekning enn målet tilsier.					
Kvinnherad kommune				Målestokk (gjelder for A1 format) 1:1000, 1:200	
Vannledning Fossberg - Baroniet					
Plan og profil Pel 1000 - 1550					
		Oppdragsnummer	Tegningsnummer	Revisjon	
		5133815	103	D01	

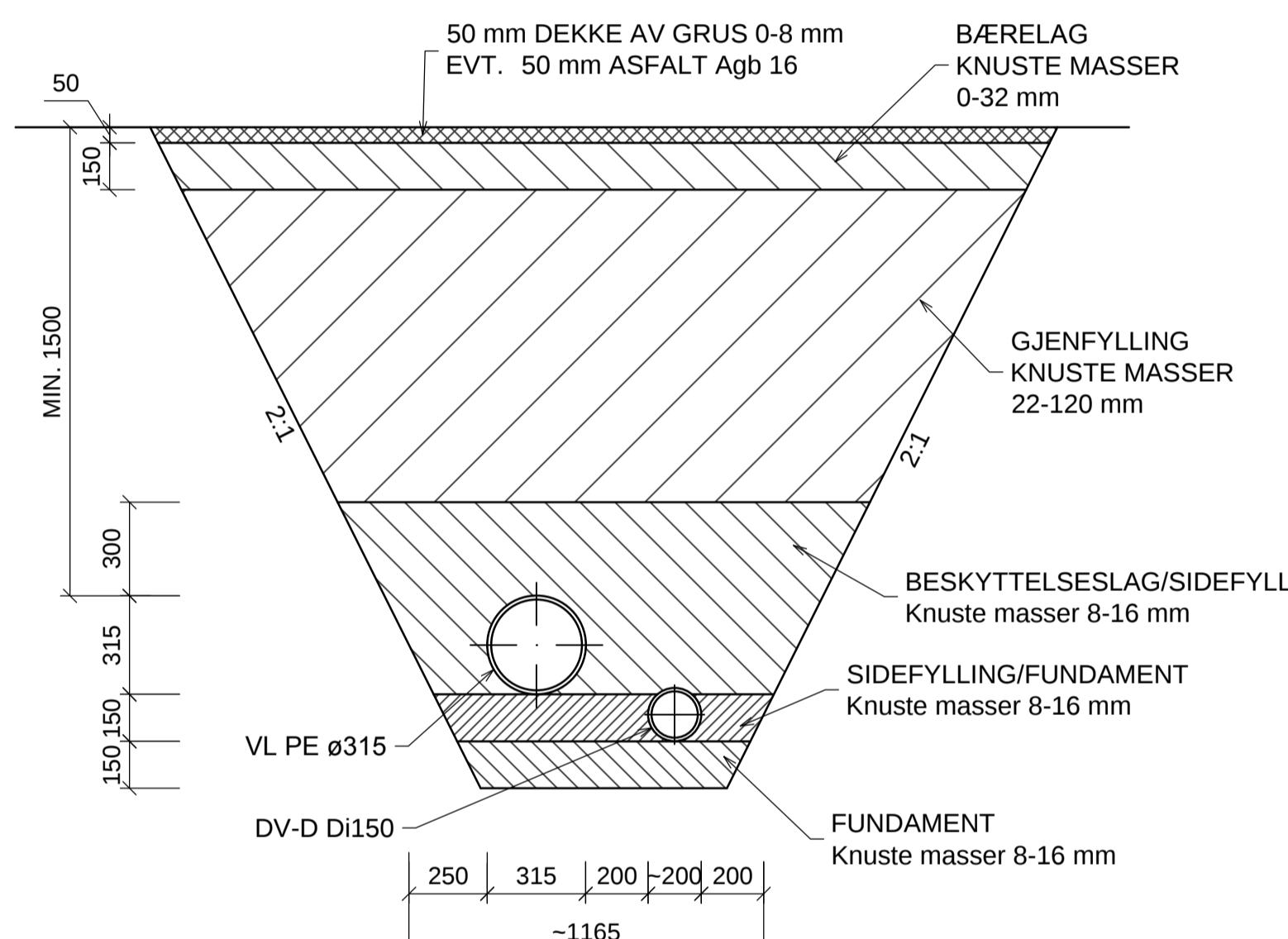

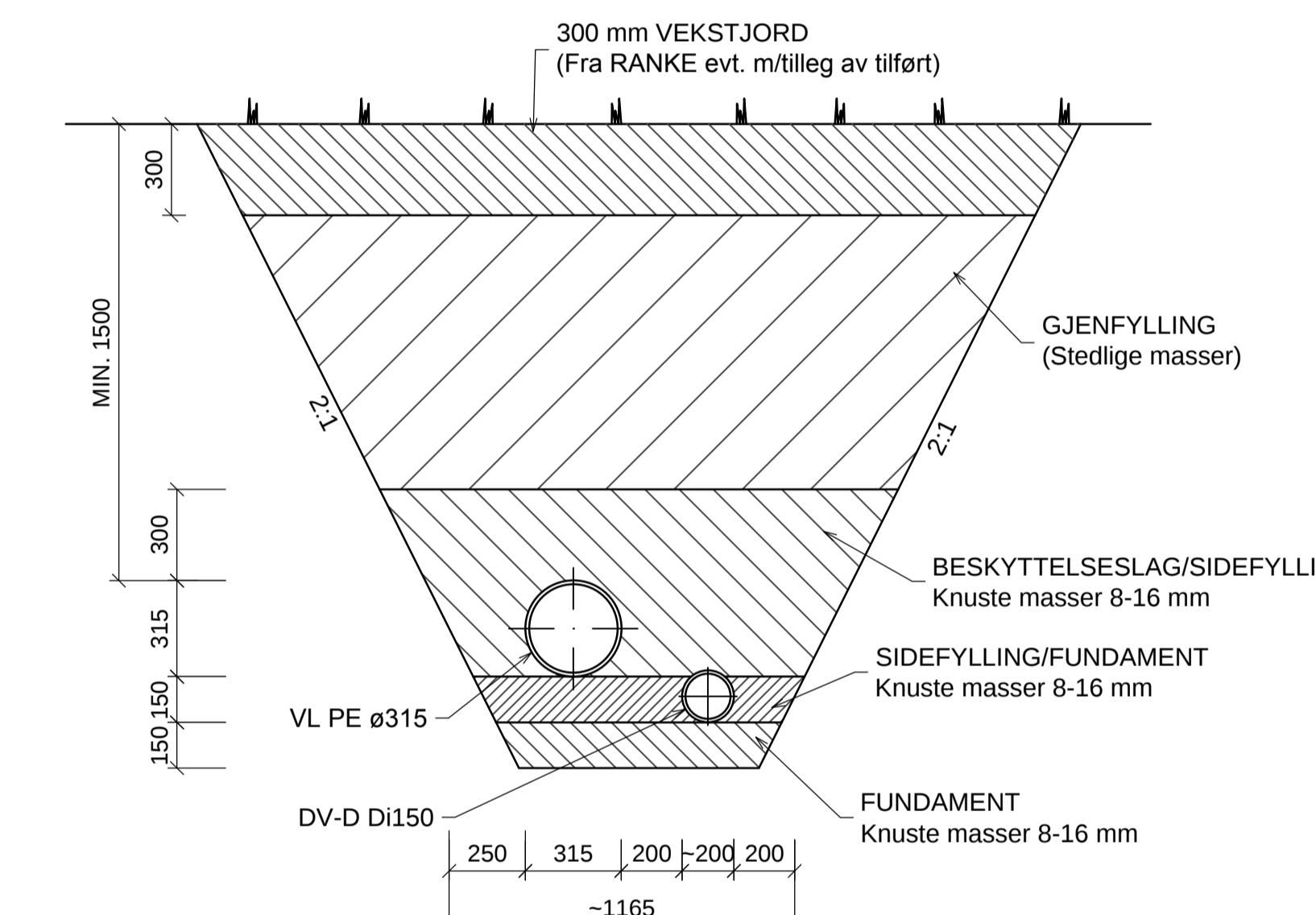
GRØFT m/VANNLEDNING I VEG

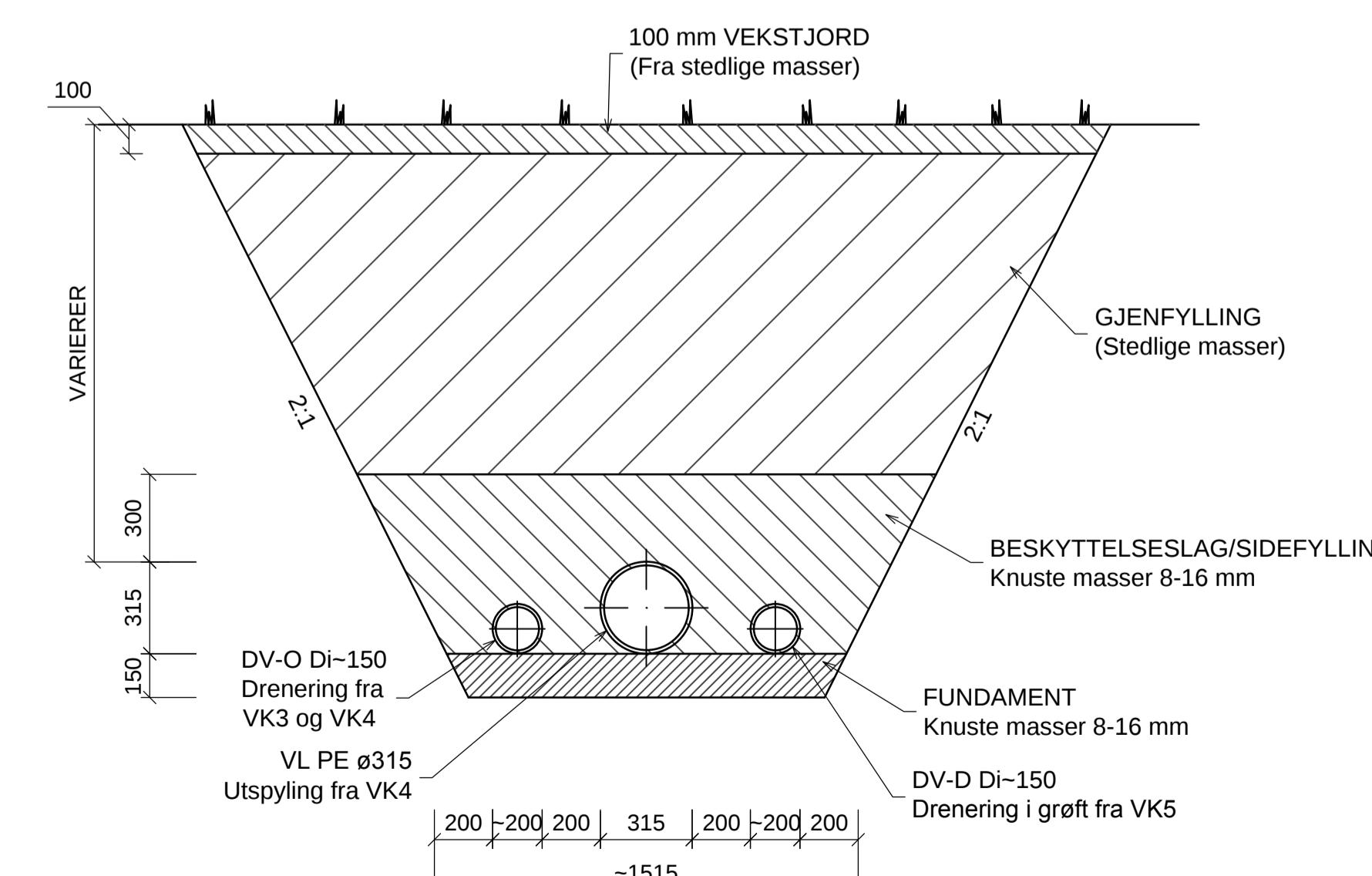
GRØFT m/VANNLEDNING I TERRENG

GRØFT m/VANNLEDNING OG DRENSLEDNING
I VEG

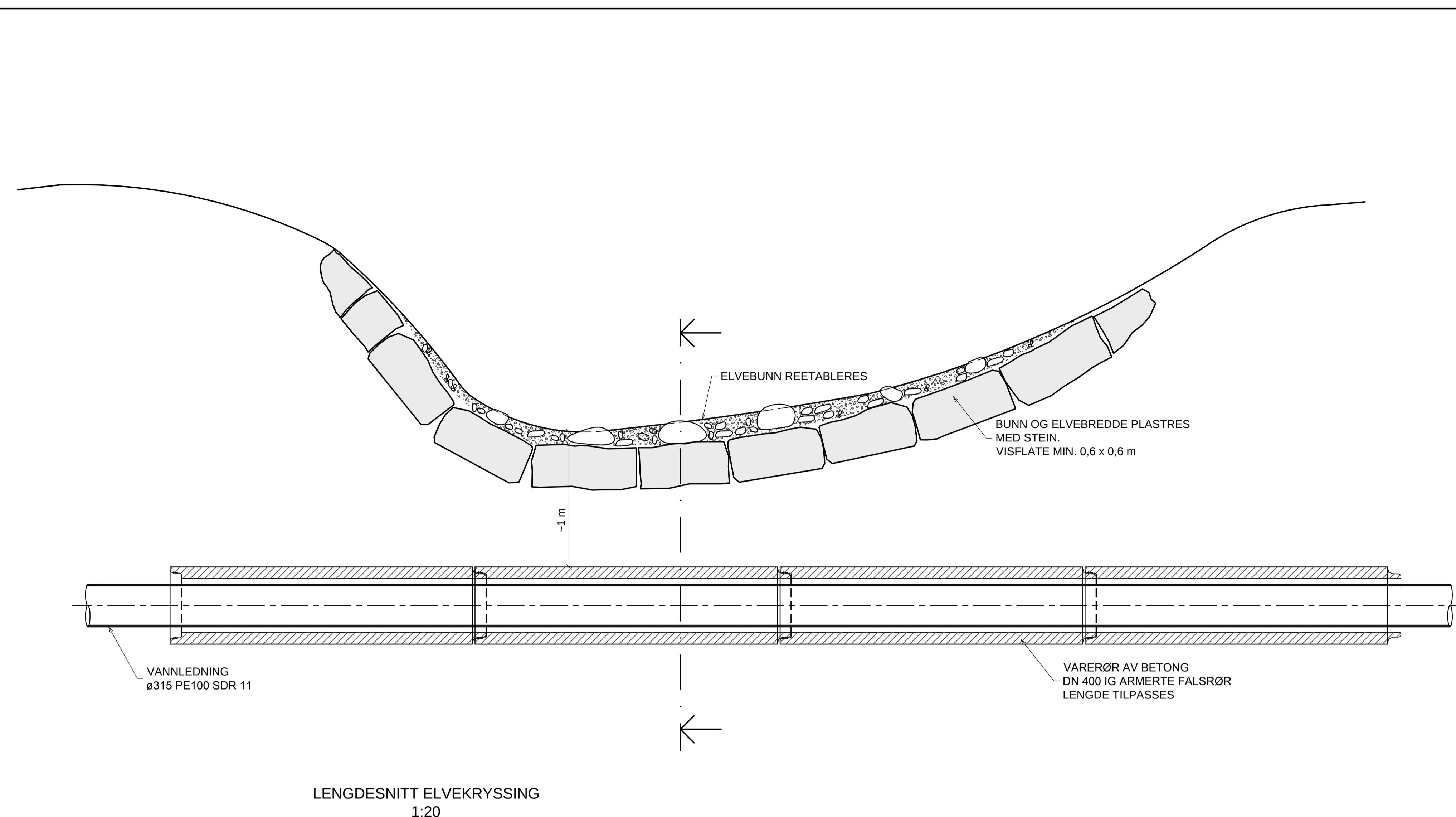
GRØFT m/VANNLEDNING OG DRENSLEDNING
OVER DYRKET MARK

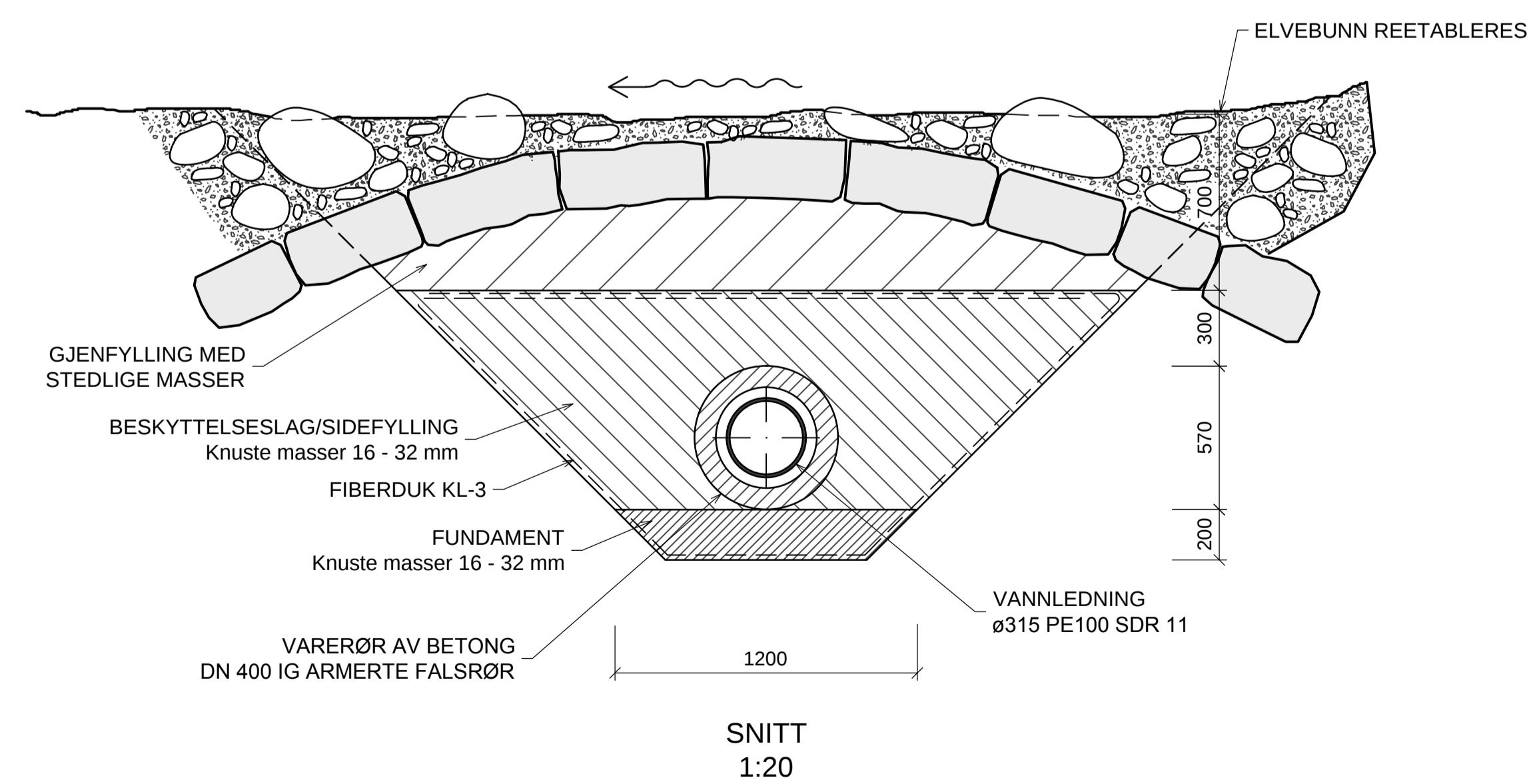
GRØFT m/UTSPYLYSLEDNING OG
DRENSLEDNINGER FRA VK4

FORELØPIG

D01	2016-06-21	For godkjennelse hos oppdragsgiver	EKD	STH	
Revisjon	Dato	Beskrivelse	Utanbeidet	Fagkontroll	Godkjent
Dette dokumentet er utarbeidet som del av det oppdraget som fremgår nedenfor. Oppdragshent tilhører Norconsult AS. Dokumentet må bare benyttes til det formål som oppdragsavtalen beskriver, og må ikke kopieres eller gjøres tilgjengelig på annen måte eller i større utstrekning enn formålet tilser.					
Kvinnherad kommune					Malestokk (gjelder for A1 format)
Vannledning Fossberg - Baroniet					
Generelle grøftesnitt					
Norconsult					
Oppdragssummer		Oppdragssummer	Tegningsnummer	Tegningsnummer	Revisjon
5133815		5133815	120	120	D01

ELVEKRYSSING PEL 1535 - 1540

MERKNAD:

ELVEKRYSSING PEL 640 OG 1210
UTFØRES MED TILSVAREnde
PLAString, MEN UTEN VARERØR.

FORELØPIG

D01	2016-06-21	For godkjennelse hos oppdragsgiver	EKD	STH	
Revisjon	Dato	Beskrivelse	Utanbeidet	Fagkontroll	Godkjent
Dette dokumentet er utarbeidet av Norconsult AS som del av det oppdraget som fremgår nedenfor. Oppdragsetten tilhører Norconsult AS. Dokumentet må bare benyttes til det formål som oppdragsavtalen beskriver, og må ikke kopieres eller gjøres tilgjengelig på annen måte eller i større utstrekning enn formålet tilsett.					
Kvinnherad kommune					
Vannledning Fossberg - Baroniet					
Elvekryssinger Pel 740-745, 1070-1080, 1535-1540 og 1600-1610 PRINSIPPTEGNING					
Norconsult	Oppdragsnr. 5133815	Tegningsnr. 121	Revisjon D01		

Fra: Hjørnevik Stig[Stig.Hjørnevik@norconsult.com]

Dato: 08.07.2016 10:58:35

Til: Haavik, Astrid Bakke

Kopi: Fylkesmannen i Hordaland, *Postmottak; Øystein Tofte; Sigbjørn Øye

(sigbjorn.oye@kvinnherad.kommune.no); Jon Harald Kjærland; post@rosendal-vassverk.no

Tittel: Søknad om tillatelse til tiltak, Gnr./Bnr. 87/1 m/fl. Hattebergsdalen Landskapsvernområder. Kvinnherad kommune.

Hei.

Viser til telefonsamtale forrige uke vedr. ovennevnte.

Vedlagt følger søknad m/vedlegg om tiltak i Hattebergsdalen Landskapsvernområde, Gnr./Bnr. 87/1 m/fl. Kvinnherad kommune.

Håper søknaden kan behandles i neste møte i forvalningsstyret, (aug/sept. 2016).

Vi har også nettopp sendt ut nabovarsel, og vil parallelt med søknaden til forvalningsstyret sende søknad om rammetillatelse i ht. Pbl. til Kvinnherad kommune.

Dersom det er spørsmål eller merknader ifm. søknaden, vennligst ta kontakt med undertegnede.

Jeg har 4 uker ferie fra i dag, men leser tidvis mail og kan svare på telefoner.

GOD SOMMER !

Mvh.

Stig Hjørnevik

Ingeniør

Dir: +47 55 37 55 84 | Mob: +47 454 04 584

stig.hjørnevik@norconsult.com

Norconsult AS, Postboks 1199, 5811 Bergen

Valkendorfgaten 6, 5012 Bergen

Tel: +47 55 37 55 00 | Fax: +47 55 37 55 01

www.norconsult.no

Arkivsaksnr: 2016/5142-0

Sakshandsamar: Astrid Bakke Haavik

Dato: 26.08.2016

Utval	Utvalssak	Møtedato
Folgefonna nasjonalparkstyre	21/16	09.09.2016

Framlegg - Buer landskapsvernområde - Tilskudd til uttak av gran - Bjørn Buer

Forvalters tilrådning

Sakspapir kjem

Søknaden

Gjengi hovedpunkter i søknaden

Naturmangfoldloven og verneforskrift

Gi en generell oversikt over lovgrunnlaget, dvs. en kort redegjørelse av

- Verneformål
- Hjemmelsgrunnlag
- Prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12, jf. § 7

Vurdering av saken

- Naturfaglig beskrivelse
- Drøfting av om vilkårene i aktuell hjemmel er oppfylt
- Vurdering av prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12, jf. § 7 i saken
Skjønnsutøvelse (vurdering av om tillatelse skal gis)